

**MARKANIN TESCİLLİ OLDUĞU MAL VEYA HİZMETLER ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME
[AVRUPA BİRLİĞİ ADALET DİVANİ'NİN SKY-SKYKICK KARARINDAN HAREKETLE]***

**AN EVALUATION OF THE TRADEMARK'S REGISTERED GOODS OR SERVICES
[BY LOOKING AT SKY V SKYKICK DECISION OF THE EUROPEAN COURT OF JUSTICE]**

Arş .Gör. Mahmut Arif KOÇAK**

ÖZ

Marka, yalnızca tescilli olduğu mal veya hizmetler nazarında korunur. Mal veya hizmetlerin belirlenmesi ise, söylenildiği kadar kolay olmayan ve birçok probleme de sebebiyet verecek nitelikte bir meseledir.

Gerçekten, işaretin marka olarak tescil edilebilmesi için açık ve kesin olarak tespit edilmesi ve sicilde gösterilmesi gerektiği yönünde bir tereddüt bulunmamaktadır. Fakat işarete sağlanan korumanın kapsamını tayin eden mal veya hizmetlerin belirlenmesi bağlamında nasıl hareket edilecektir? İşaret bakımından geçerli olan mezkûr şart, mal veya hizmet tanımlamaları açısından da cari midir; mal veya hizmet tanımlamalarının da aynı açıklık ve kesinlik koşuluna riayet etmesi gerekir mi?

Çalışmamızda, bu sorular irdelenecek ve mal veya hizmetlerin belirlenmesinin önemi üzerinde durulacaktır. Bu bağlamda, Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın Sky-Skykick kararına yer verilecek, akabinde markada belirlilik ilkesi ekseninde görüşümüz belirtilerek çalışma tamamlanacaktır

Anahtar Kelimeler: marka, markada belirlilik ilkesi, sky-skykick, hükümsüzlük, açıklık ve kesinlik.

ABSTRACT

Trademark is only protected in the sight of its registered goods or services. Identifying these goods or services is an issue that is not as easy as it is said and can cause many problems.

There is indeed no hesitation that the sign must be clearly and precisely determined and shown in the registry in order to be registered as a trademark. However, how to proceed in terms of identifying the goods or services that determine the scope of protection provided to the sign? Is the aforementioned condition for the sign also valid in terms of the specification of goods or services? Do specification of goods or services must comply with the same clarity and precision condition?

In this study, these questions will be examined and the importance of identifying goods or services will be emphasized. In this context, the Sky v Skykick decision of the European Union Court of Justice will be examined and then the study will be completed by expressing our opinion in the light of the principle of speciality in the trademark.

Keywords: trademark, the principle of speciality, sky v skykick, invalidity, clarity and precision.

* (Araştırma Makalesi, Geliş Tarihi: 18.02.2021 / Kabul Tarihi: 20.04.2021).

** İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi, (ma.kocak25@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6570-0014).

Atıf/ Citation: **Koçak**, Mahmut Arif (2021) 'Markanın Tescilli Olduğu Mal veya Hizmet Üzerinde Bir Değerlendirme (Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın Sky-Skykick Kararından Hareketle)', TFM, C: 7, S: 1, s. 111-131.

I. GİRİŞ

Bu çalışmamızda, marka hukuku literatüründe üzerinde çok durulmayan bir konu olan “mal veya hizmetler” bağlamında ortaya çıkabilecek sorunlardan birine değinilecektir. Gerçekten, marka hukukunda, özellikle “işaret” üzerinde yoğun çalışmalar yapılmış ve bu noktada birçok problem de çözüme kavuşturulmuştur. Ancak marka hakkı ile bahsedilen korumanın kapsamını belirleyen mal ve hizmetlere ilişkin birçok sorun gün yüzüne çıkmayı beklemektedir¹.

Marka olarak tescil edilen işaret, soyut olarak korunmaz; tescilli olduğu mal veya hizmetler nazarında korunur. Diğer bir deyişle, marka hakkı, sahibine sadece tescilli olduğu mal veya hizmetler bağlamında inhisari bir hak sağlar. Bu sebeple marka için tescil başvurusu yapılırken, işaretin kullanılacağı mal veya hizmetler belirtilmek zorundadır. İşte bu belirleme işlemi, üzerine titizlikle eğilmek gereken ciddi bir meseledir. Zira tescil edilen işaretin kullanılacağı mal veya hizmetlerin belirli, açık ve kesin olmaması gerek idari ve adli makamlar gerek rakipler ve gerekse tüketiciler açısından problem teşkil edebilir ve marka hukuku sisteminin işlerliğini zedeleyebilir. Özellikle marka hakkı sahibine sağlanan korumanın kapsamının önceden tespitinin zor olması rekabet ortamını etkileyerek rakipleri yatırım yapmaktan caydırabileceği gibi, tüketicileri de uzun vadede olumsuz etkileyecektir.

Gerçekten, işaretin marka olarak tescil edilebilmesi için açık ve kesin olarak tespit edilmesi/sicilde gösterilmesi gerektiği yönünde bir tereddüt bulunmamaktadır. Fakat işarete sağlanan korumanın kapsamını tayin eden mal veya hizmetlerin belirlenmesi bağlamında nasıl hareket edilecektir? İşaret bakımından geçerli olan mezkûr şart, mal veya hizmet tanımlamaları açısından da cari midir;

¹ Chatry bu durumu şöyle dile getirir: “La désignation des produits et services lors de l’enregistrement à titre de marque est un art délicat assez mal maîtrisé...” (Chatry, Sylvian (2020) ‘Désignation Imprécise et Large de Produits et Services dans une Demande de Marque’, LEPI, No. 113b8, s. 1).

mal veya hizmet tanımlamalarının da aynı açıklık ve kesinlik koşuluna riayet etmesi gerekir mi? İşte çalışmamız kapsamında, bu sorular irdelenecek ve mal veya hizmetlerin belirlenmesinin önemi üzerinde durulacaktır.

Bu bağlamda, ilk olarak Avrupa Birliği Adalet Divanı’nın (bundan böyle “ABAD veya Adalet Divanı”) Sky-Skykick kararına konu uyumsuzluğa yol açan olaylar, ulusal yargı merciinin kararı ve Adalet Divanı tarafından çözümlenmesi beklenen ön sorunlar dile getirilecektir. Akabinde uyumsuzluğun hukuki çerçevesi çizilerek Adalet Divanı’nın ön sorunlara verdiği yanıtlar çalışmaya aktarılacaktır. Son olarak ise markada belirlilik ilkesi ekseninde görüşümüz belirtilerek çalışma tamamlanacaktır.

II. UYUŞMAZLIĞA GENEL BAKIŞ

A. KARARA KONU OLAY

Adalet Divanı’nın, 29 Ocak 2020 tarihli “Sky plc and Others v Skykick UK Limited and Skykick Inc” kararı², Birleşik Krallık Yüksek Mahkemesi’nin (bun-

² Karar için bkz. ABAD, 29 Ocak 2020, C-371/18, Sky plc and Others v Skykick UK Limited and Skykick Inc, <<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-371/18&language=en>> s.e.t. 10 Ocak 2021. Karara ilişkin çeşitli değerlendirme yazıları için bkz. **Martin**, Cécile (2020) ‘Manque de Clarté et de Précision dans la Désignation des Produits et des Services: un Motif de Nullité de la Marque?’, PIBD, No. 1139, s. II-1; **Beyens**, Alice (2020) ‘SKY: la CJUE Interprète Strictement les Motifs Absolus de Nullité d’une Marque’, Dalloz Actualité, <<https://www.dalloz.fr/documentation/Document?id=ACTU0199514>> s.e.t. 10 Ocak 2021, para. 1 vd.; **Poore**, Alasdair (2020) ‘Sky v Skykick – any Clearer?’, CIPA, s. 18-22; **Casina-der**, Simon / **Lavery**, Niall J. (2020) ‘We Have A Decision In The Sky V. Skykick Case And The Long-awaited CJEU’s Decision Is Good News For Brand Owners!’, Newstex Blogs National Law Review, <<https://www.natlawreview.com/article/we-have-decision-sky-v-skykick-case-and-long-awaited-cjeu-s-decision-good-news-brand>> s.e.t. 10 Ocak 2021, para. 1 vd.; **Hitchens**, Ben / **Andreottola**, Paolo (2020) ‘A Kicking for Sky? EU Court Issues Long-awaited Judgment in Sky v. SkyKick: Decision is Good News for Trade Mark Owners’, Locke Lord Quick Study, <<https://www.lockelord.com/newsand-events/publications/2020/02/sky-v-skykick>> s.e.t. 10 Ocak 2021, s. 1-3.

dan böyle “EWHC”) 27 Nisan 2018 tarihli kararı³ ile yöneltilen sorulara ilişkin bir ön yorum kararıdır⁴.

Ön yorum kararına konu olan sorun, markanın tescilli olduğu mal veya hizmetlerin açık ve kesin olmamasının bir hükümsüzlük sebebi olarak mütalaa edilip edilemeyeceği noktasında toplanmaktadır. Bu sorunun çözümü ise, 21 Aralık 1988 tarih ve 89/104/EEC sayılı Üye Devletlerin Markalara İlişkin Mevzuatlarının Uyumlaştırılması Hakkında Birinci Konsey Direktifi⁵ (bundan böyle “Direktif”) ile 20 Aralık 1993 tarih ve 40/94 sayılı Topluluk Markası Hakkında Konsey Tüzüğü⁶’nün (bundan böyle “Tüzük”) markanın tescilinde mutlak ret nedenleri ile hükümsüzlük sebeplerini düzenleyen maddelerinin⁷ yorumunda saklıdır.

Uyuşmazlık konusu olayı ve tarafların iddialarını izaha geçmeden önce tarafları ve uyuşmazlığa esas teşkil eden markaları kısaca tanıtmak gerekir⁸:

(i) Asıl davanın davacısı konumunda olan Sky Plc, Sky International AG ve Sky UK Limited (bundan böyle hep birlikte “Sky Plc”), bilhassa Birleşik Krallık ve Avrupa’da tanınır/bilinir bir medya-yayın kuruluşudur. Sky Plc, geniş bir marka koruması ağı ile, birçok ülkede tescilli çok sayıda markanın sahibidir. Uyuşmazlık açısından önem arz eden markaları ise, ana unsuru “Sky” olan dört farklı Avrupa Birliği markası ile bir adet ulusal (Birleşik Krallık) markadır.

³ [2018] EWHC 155 (Ch).

⁴ Avrupa Birliği’nin İşleyişine Dair Antlaşma’nın 267. maddesi uyarınca, üye devlet mahkemeleri, Avrupa Birliği antlaşmalarının yorumuna ilişkin bir sorun ortaya çıktığında, kendi kararını vermek için konuya ilişkin bir ön karara gerek duyarırsa, Avrupa Birliği Adalet Divanı’ndan bu sorun hakkında karar vermesini talep edebilir. Madde metninin tercümesi için bkz. <<https://www.ab.gov.tr/>> s.e.t. 10 Şubat 2020.

⁵ First Council Directive of 21 December 1988 to Approximate The Laws of The Member States Relating to Trade Marks, JO, L 40/1, 11.02.1989.

⁶ Council Regulation No 40/94 of 20 December 1993 on The Community Trade Mark, JO, L 11, 14.01.1994.

⁷ İlgili maddeler Direktif’in 3 ve 13. maddesi ile Tüzük’ün 7 ve 51. maddeleridir.

⁸ Uyuşmazlığın tarafları ve ilgili markalar hakkında detaylı bilgi için bkz. [2018] EWHC 155 (Ch), para. 2-107.

Bu markalar, Nis sınıflandırmasının 9 ve 38. sınıfları başta olmak üzere 22 farklı sınıfta tescillidir. Bununla birlikte, söz konusu markaların tescilli olduğu mal veya hizmetler listesi oldukça geniş kapsamlıdır. Bu mal veya hizmet listeleri, “bilgisayar yazılımı (computer software)” ve “veri depolama (data storage)” gibi ifadeleri de barındırmaktadır.

(ii) SkyKick UK Limited ve SkyKick Inc (bundan böyle hep birlikte “Skykick UK”) ise, bir yazılım şirkettir. Skykick UK, faaliyetlerini “SkyKick” ana unsurlu markalar vasıtasıyla yürütmektedir. Bu markalar farklı sınıflarda tescilli olmasına rağmen Skykick UK’nin başlıca faaliyet alanları olan bulut depolama, yedekleme ve bulut alan yönetimine ilişkin hizmetlerde kullanılmaktadır.

Asıl davanın davacısı konumunda olan Sky Plc, Skykick UK tarafından “Skykick” ibaresinin ve farklı varyasyonlarının kullanımı suretiyle “Sky” ana unsurlu markalarına tecavüz edildiği iddiasıyla dava ikame etmiştir. Sky Plc, özellikle 9’uncu sınıf bağlamında “bilgisayar yazılımları, internet vasıtasıyla indirilebilen bilgisayar yazılımları, veri depolama” ile 38’inci sınıf bağlamında “haberleşme, e-posta, internet servisi sağlama hizmetleri” açısından marka hakkına tecavüzün mevcut olduğunu ileri sürmüştür.

Skykick UK ise, “Sky” ibaresinin ayırt edici niteliği bulunmayan ve çok yaygın kullanılan bir kelime olduğundan bahisle tecavüz iddialarını reddetmekle beraber Sky Plc’nin sahibi olduğu markaların tescilli olduğu mal veya hizmetlerin yeterli açıklık ve kesinlik taşımadığı ve mezkûr markaların tescilinin kötü niyetli olduğu gerekçesiyle bu markaların hükümsüzlüğüne karar verilmesi karşı talebinde bulunmuştur. Skykick UK’ye göre, Sky Plc sahibi olduğu markaları kullanma niyeti taşımaksızın ve sınırları muğlak bir surette birçok mal veya hizmette birden tescil ettirmiştir. Skykick UK, hükümsüzlük talebine dayanak olarak ise, ABAD’ın markanın tescili talep edilen mal veya hizmetlerin, üçüncü kişiler tarafından kolaylıkla anlaşılmasına imkân sağlayacak şekilde açıklık ve kesinlik

taşınması gerektiğine karar verdiği *Chartered Institute of Patent Attorneys*⁹ kararına vurgu yapmıştır.

Görülebileceği üzere, asıl dava marka hukukunda sıkça karşılaşılan bir marka ihlali davasıdır. Fakat bu davayı özel kılan, davalı *Skykick UK*'nin davacı *Sky Plc*'nin markalarının hükümsüzlüğüne ilişkin karşı talebinde ileri sürdüğü savlardır.

B. ULUSAL YARGI MERCİİNİN İNCELEMESİ VE ADALET DİVANINA YÖNELTİĞİ SORULAR

Sky Plc ile *Skykick UK* arasındaki uyuşmazlık, tarafların iddiaları gözetildiğinde birçok farklı açıdan inceleme yapılmasını zaruri kılmaktadır. Ancak çalışmamız, özellikle markanın tescilli olduğu mal veya hizmetlerin belirlenmesi konusuna mercek tuttuğundan, ulusal yargı merciinin sadece bu konuda yapmış olduğu inceleme buraya yansıtılacaktır.

Birleşik Krallık Yüksek Mahkemesi, *Skykick UK*'nin, *Sky Plc*'ye ait markaların tescilli olduğu mal veya hizmetlerin açık ve kesin olmaması sebebiyle hükümsüz kılınmasına ilişkin karşı talebinin, temelde iki sorunu ortaya çıkardığını belirtmektedir.

EWHC'ye göre ilk sorun, *Skykick UK*'nin ileri sürdüğü savunmanın bir hükümsüzlük sebebi olup olamayacağıdır¹⁰. EWHC, Adalet Divanı'nın *Chartered Institute of Patent Attorneys* kararına atıf yaparak, marka başvurusunda, koruma talep edilen mal veya hizmetlerin, yetkili makamların ve üçüncü kişilerin markaya sağlanan korumanın kapsamını tespitine imkân verecek yeterlilikte açık ve kesin olarak belirtilmesi gerektiğini içtihat ettiğini ifade etmektedir. Ancak EWHC'ye göre bu içtihat, mal veya hizmetlerin açık ve kesin olması gerekliliğinin başvuru aşamasında incelenmesi gereken bir husus olduğu ger-

çeğini değiştirmemektedir¹¹. Tescilli bir markanın hangi gerekçelerle hükümsüz kılınabileceği sınırlı bir şekilde sayılmıştır ve bu gerekçelerin arasında markanın tescilli olduğu mal veya hizmetlerin açık ve kesin olmaması hali bulunmamaktadır¹².

İkinci sorun ise, ilk soruna verilecek cevap olumlu olduğu takdirde, olaydaki markaların tescilli olduğu mal veya hizmetler gözetildiğinde, bunların hükümsüz kılınabilip kılınamayacağı noktasında toplanmaktadır¹³. EWHC, bilhassa "*bilgisayar yazılımı (computer software)*" tanımlaması bakımından görüşünü ortaya koymadan önce, tarafların savunmalarına kısaca temas etmiştir.

Bu bağlamda, *Skykick UK* savunmasında, "*computer software*" ürün grubunun neden açık ve kesin olmadığına ilişkin *Mercury Communications Ltd v Mercury Interactive (UK) Ltd*¹⁴ kararına atıfta bulunmuştur. Kararın ilgili kısımlarından, gerekli gördüğümüz küçük bir yeri tercüme etmek yerinde olacaktır: "*Bir bilgisayarın, uçuş simülatörü fonksiyonu görmesine olanak tanıyan bir yazılım parçası ile söz gelimi, bilgisayarın yazılı metinleri optik olarak okumasını veya bir kimya fabrikasını tasarlamasını sağlayan yazılım tamamen farklıdır. Kanımca, bilgisayar yazılımının sınırlı bir alanı ile ilgilenen bir kişinin, tescille, kendi faaliyet alanından çok uzak olanlar da dahil olmak üzere, her türlü yazılımı kapsayacak ve süresi belirli olmayan bir surette yasal tekel elde etmesi kesinlikle arzu edilen bir durum değildir.*"¹⁵

Akabinde, *Skykick UK*, Amerika Birleşik Devletleri Patent ve Marka Ofisi'nin hazırlamış olduğu Marka İnceleme Kılavuzu'nun §1402.03(d) epizodunu işaret etmiştir: "*Bilgisayar yazılımı mallarına ilişkin yapılacak her belirleme, karıştırılma ihtimaline ilişkin tespitlere izin verecek/olanak tanıyacak kadar*

⁹ Karar için bkz. ABAD, 19 Haziran 2012, C-307/10, *Chartered Institute of Patent Attorneys v Registrar of Trade Marks*, <<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-307/10&language=EN>> s.e.t. 10 Ocak 2021.

¹⁰ [2018] EWHC 155 (Ch), para. 155.

¹¹ [2018] EWHC 155 (Ch), para. 158.

¹² [2018] EWHC 155 (Ch), para. 159, 160.

¹³ [2018] EWHC 155 (Ch), para. 155.

¹⁴ [1995] FSR 850.

¹⁵ [1995] FSR 850, para. 865.

spesifik olmalıdır... Genel olarak, **kullanım alanı** ve **amacı/fonksiyonu** belirtilmiş olduğu müddetçe, 'bilgisayar yazılımı' şeklinde bir tanımlama kabul edilebilir.¹⁶

Sky Plc ise, "computer software" teriminin çok sık karşılaşılan bir terim olduğunu, Avrupa yargı mercilerinin bu konuda birçok kararının bulunduğunu ve terimin kullanımının sorun teşkil etmediğini belirterek anılan terimin açık ve kesin olduğunu ileri sürmüştür¹⁷.

Bütün bu ifadelerin ışığında, EWHC'ye göre "bilgisayar yazılımı (computer software)" terimi, Mercury Communications Ltd v Mercury Interactive (UK) Ltd kararında da zikredilen gerekçeler gözetildiğinde, oldukça geniş, haksız ve kamu yararına aykırıdır¹⁸. Kaldı ki, ilgili terim, anılan kararın verildiği 1995 yılına nazaran, günümüzde çok yaygın bir kullanım sahası kazanmıştır. Fakat, bu durum, söz konusu terimin açık ve kesin olmadığı sonucunu yaratmaya müsait de değildir¹⁹. Nitekim, bu terim, tarafların markalarının tescilli olduğu mal veya hizmetler bağlamında benzerlik incelemesi yapılmasına imkân verecek yeterlilikte açık ve kesindir²⁰.

EWHC, esasen uyuşmazlık hakkında görüşünün ne yönde olduğunu kararında göstermektedir. Buna göre, markanın tescilli olduğu mal veya hizmetlerin açık ve kesin olmaması hükümsüzlük sebebi teşkil etmez; ancak, EWHC mal veya hizmetlerin açık ve kesin olmamasının yarattığı bu sorun hakkında daha önce Birleşik Krallık'ta ortaya atılan farklı görüşleri²¹ de gerekçe göstererek mevzunun

"acte clair" olmadığı ve yorum gerektirdiği sonucuna varmıştır.

Sonuç olarak, EWHC, net bir çözüme kavuşmak amacıyla, sorunu ön yorum yoluyla Adalet Divanı'na taşımaya karar vererek şu soruları yöneltmiştir²²:

"Üye Devlet nezdinde kayıtlı olan bir AB markası veya ulusal bir marka, mal ve hizmetlerin belirlenmesinde kullanılan terimlerin bir kısmının veya tamamının, yetkili makamların veya üçüncü kişilerin, yalnızca bu terimlere dayanarak, markaya sağlanan korumanın kapsamını belirlemesine imkân sağlayacak yeterlilikte açıklık ve kesinlik taşımadığı gerekçesiyle kısmen veya tamamen hükümsüz kılınabilir mi?

İlk soruya olumlu bir cevap verilmesi durumunda, "bilgisayar yazılımı" gibi bir terim, çok genel midir ve markanın kaynak gösterme işleviyle uyumlu olmayacak kadar çeşitli olan malları, yetkili makamların veya üçüncü kişilerin, yalnızca bu terime dayanarak, markaya sağlanan korumanın kapsamını belirlemesine imkân sağlayacak yeterlilikte açıklık ve kesinlik taşıyorsa bile kapsar mı?"

III. ADALET DİVANI'NIN KARARI A. İLGİLİ MEVZUAT

Adalet Divanı'nın kararına geçmeden önce, uyuşmazlık açısından önem arz eden ve üzerinde

¹⁶ US Patent and Trademark Office's Trademark Manual of Examining Procedure, §1402.03(d).

¹⁷ [2018] EWHC 155 (Ch), para. 169.

¹⁸ [2018] EWHC 155 (Ch), para. 171.

¹⁹ [2018] EWHC 155 (Ch), para. 171.

²⁰ [2018] EWHC 155 (Ch), para. 171.

²¹ Söz gelimi, Total Ltd v YouView TV Ltd [(2014) EWHC 1963 (Ch)] kararının 53. paragrafı şöyledir:

"I do not agree with Mr Malynicz's claim that it is acte clair in light of IP Translator that the implied requirement in the Directive of reasonable clarity in the specification of the goods or servi-

ces applies only at the stage of application for registration of a trade mark, and cannot be invoked later in the context of an invalidity challenge. Arnold J in Stichting BDO did not have to consider whether, and did not hold that, the point was acte clair in favour of this view. Moreover, it is, I think, fair to say that I do not find the matters referred to by him as factors in favour of this interpretation of the Directive and IP Translator as powerful as he did. It is sufficient for the purposes of this judgment for me to explain relatively briefly why I consider that it is well arguable that the implied requirement of reasonable clarity in the relevant specification identified by the CJEU in IP Translator applies both in relation to original registration of a trade mark by the national registration authority (here, the IPO) and in relation to a later claim by a competitor or opponent that it is invalid."

²² Çalışmamız ile ilgili olan sorular alınmıştır.

durulması gereken hukuki düzenlemelere yer verilmesi elzemdir.

Bu bağlamda, ilk olarak Markaların Tescili Amacıyla Mal ve Hizmetlerin Uluslararası Sınıflandırılmasına İlişkin Nis Anlaşması^{23, 24} üzerinde durulmalıdır. Nis Anlaşması, markayı oluşturan işaretten ziyade markanın tescil edileceği mal veya hizmetlerin uluslararası planda standart bir yapıya kavuşturulması amacıyla kabul edilmiş bir anlaşmadır.

Nis Anlaşması'nın 1'inci maddesi şöyledir: "(1) Bu anlaşmayı uygulayan Ülkeler özel bir Birlik oluşturmakta ve markaların tescil amaçlarına yönelik olarak mal ve hizmetlerin ortak bir sınıflandırma... sistemini kurmaktadır. (2). Sınıflandırma: (i) Sınıfların bir listesini ve varsa açıklayıcı notları;(ii) Her bir mal veya hizmetin dahil olduğu sınıf belirtilerek mal ve hizmetlerin alfabetik listesini... kapsamaktadır..."²⁵ Anlaşma'nın "sınıflandırmanın yasal etkisi ve kullanımını" başlıklı 2'nci maddesi ise şöyledir: "(1) Bu Anlaşma ile tanımlanan gereklere göre, sınıflandırmanın etkisi Özel Birlik ülkelerinin her biri tarafından belirlenecektir. Sınıflandırma, tescil edilen herhangi bir marka için temin edilen koruma sınırlarının değerlendirilmesi veya hizmet markalarının tanınması konusunda

özellikle bağlayıcı olmayacaktır. (2) Özel Birlik ülkelerinin her biri Sınıflandırmayı esas veya yardımcı sistem olarak kullanma hakkına sahiptir."²⁶

İkinci olarak, 40/94 sayılı Topluluk Markası Hakkında Konsey Tüzüğü²⁷'nün, topluluk markası olabilecek işaretleri tanımlayan 4'üncü maddesi aktarılmalıdır: "Marka, bir teşebbüsün mal veya hizmetlerini bir başka teşebbüsün mal veya hizmetlerinden ayırt etmeyi sağlaması koşuluyla, kişi adları dahil, özellikle sözcükler, şekiller, harfler, sayılar, malların biçimi veya ambalajları gibi grafiksel olarak gösterilebilen her türlü işaretten oluşur." Yine Tüzük'ün "mullak ret nedenleri" başlıklı 7'nci maddesi ele alınmalıdır: "Aşağıda sayılanlar tescil edilemez: (a) Madde 4'te öngörülen şartları taşımayan işaretler; (b) Herhangi bir ayırt edici karakteri haiz olmayan markalar;... (f) Kamu düzenine ve kabul görmüş genel ahlak ilkelerine aykırı markalar..." Tüzük'ün 51'inci maddesi ise hükümsüzlük sebepleri konusunda düzenleme içermektedir: "Bir Topluluk markası, Ofise yapılan başvuru veya marka tecavüzü davası sırasında ileri sürülecek karşı talep çerçevesinde aşağıdaki hallerde hükümsüz kılınabilir; (a) Topluluk markasının 7'nci maddeye aykırı olarak tescil edilmiş olması... Hükümsüzlük sebeplerinin Topluluk markasının tescilli olduğu mal veya hizmetlerin bir kısmı için söz konusu olması durumunda, marka sadece söz konusu mal veya hizmetler bakımından hükümsüz kılınabilir." Tüzük bağlamında değineceğimiz son düzenleme ise hükümsüzlük sebeplerinin sınırlı olduğunu ortaya koyan 96'ncı maddedir: "Markanın iptali veya hükümsüz kılınmasına dair karşı talep sadece Tüzük'te belirtilen iptal ve hükümsüzlük sebeplerine dayalı olarak ileri sürülebilir."

²³ International Bureau for the Protection of Industrial Property (günümüzde World Intellectual Property Organization) 1935 yılında malların adlarına göre sıralandığı ve bunların hangi sınıfa ait olduğunu gösteren bir liste yayınlamıştır. Bu liste zamanla güncellenip günümüzde Nis sınıflandırması olarak bilinen sınıflandırma haline gelmiştir. Ayrıntılı bilgi için bkz. **Gardiner**, SJ (1977) 'Trade Mark Classification and Goods or Service Specification in South Africa', Comparative and International Law Journal of Southern Africa, Vol. 10, No. 2, s. 179-190.

15.06.1957 tarihli bu Anlaşma, 14.07.1967'de Stockholm'de ve 13.05.1997'de Cenevre'de gözden geçirilmiş; 28.09.1979'da değişikliğe uğramıştır. Türkiye ise, bu Anlaşma'ya 12.07.1995 tarih ve 95/7094 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile katılmıştır. Nis Anlaşması hakkında detaylı bilgi için bkz. **Paslı**, Ali (2014) Uluslararası Antlaşmaların Türk Marka Hukukunun Esasına İlişkin Etkileri, İstanbul, Vedat Kitapçılık, s. 123-129.

²⁴ RG, T. 13.08.1995, S. 22373.

²⁵ Tercüme için bkz. **Suluk**, Cahit / **Dumlupınar**, Balçık (2018), Fikri Mülkiyet Hukuku Mevzuatı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, s. 1474.

²⁶ Tercüme için bkz. **Suluk/Dumlupınar Balçık**, s. 1475.

²⁷ Tüzük ile getirilen Avrupa Birliği markası sistemi ve marka koruması hakkında bilgi için bkz. **Blakely**, Timothy W. (2000) 'Beyond The International Harmonization of Trademark Law: The Community Trade Mark as a Model of Unitary Transnational Trademark Protection', University of Pennsylvania Law Review, Vol. 149, No. 1, s. 309-354.

Avrupa Birliği Hukuku'nun ikincil mevzuatlarından biri olan tüzükler kapsamında uyumsuzluğun hukuki planını ortaya koyduktan sonra, bir diğer ikincil mevzuat tipi olan direktifler düzeyinde de uyumsuzluğa temas eden hükümlere değinmek gerekir. Bu bağlamda Avrupa Birliği'nin marka hukukuna ilişkin ilk düzenlemesi olan²⁸ 89/104/EEC sayılı Üye Devletlerin Markalara İlişkin Mevzuatlarının Uyumlaştırılması Hakkında Birinci Konsey Direktifi'nden bahsetmek icap eder.

Direktif'in proloğunun 7'nci paragrafının ilgili kısmı şöyledir: "... markayı ilgilendiren ret veya hükümsüzlük gerekçelerinin, söz gelimi, herhangi bir ayırt edici niteliğe sahip olmamaya veya marka ile önceki haklar arasındaki çatışmalarla ilgili gerekçelerin, sınırlı bir şekilde sayıldığı gözetildiğinde..." Direktif'in markanın tanımı ve mutlak tescil engellerine ilişkin maddeleri Tüzük'ün maddeleri ile benzer olduğundan burada tekrar verilmekten kaçınılmış olup çalışmamızda genellikle Tüzük maddelerine atıf yapılacak, ayrıştığı veya vurgulanmak istenen noktalarda ise Direktif maddelerine de yer verilecektir.

B. ADALET DİVANI'NIN KARARI

Adalet Divanı, kararının yukarıda zikrettiğimiz sorulara ilişkin olan kısmında iki kademeli bir inceleme yapmayı tercih etmiştir.

Bu bağlamda, ilk olarak, markanın tescilli olduğu mal veya hizmetlerin açık ve kesin olmaması hususunun, başlı başına bir mutlak hükümsüzlük sebebi teşkil edip etmediğinin incelenmesi gerekmektedir.

Adalet Divanı'na göre, Direktif'in mutlak ret nedenlerini düzenleyen 3'üncü maddesi ile Tüzük'ün mutlak ret nedenlerini düzenleyen 7'nci maddesi

hükümleri nazarında, markanın tescilli olduğu mal veya hizmetlerin açık ve kesin olmaması açıkça hükümsüzlük nedeni olarak zikredilmemiştir. Bunun yanında, Direktif'in proloğunun 7'nci paragrafına göre de mutlak ret nedenleri *sınırlayıcı şekilde (exhaustive manner, de façon exhaustive)* sayılmıştır. Yine, Tüzük'ün 96'ncı maddesi açıkça, hükümsüzlük ve iptal sebeplerinin sadece Tüzük'te öngörülenler ile sınırlı olduğunu serdetmiştir. Bu sebeplerle, hükümsüzlük sebeplerinin sınırlayıcı sayımı karşısında, markanın tescilli olduğu mal veya hizmetlerin açık ve kesin olmamasının başlı başına bir hükümsüzlük sebebi olarak mütalaa edilmesi mümkün değildir²⁹.

Adalet Divanı, antrparantez açarak, 19 Haziran 2012 tarihli *Chartered Institute of Patent Attorneys* kararının, yeni bir hükümsüzlük sebebi teşkil edecek şekilde yorumlanamayacağını belirtmiştir³⁰. Adalet Divanı'na göre, *Chartered Institute of Patent Attorneys* kararında sadece yeni marka başvurularının taşınması gereken özellikler ile sınırlı bir değerlendirme yapılmış olup ilgili kararın mevcut tescilli markalara ilişkin bir uygulama alanı bulunmamaktadır³¹.

İkinci olarak incelenmesi gereken husus ise, markanın tescilli olduğu mal veya hizmetlerin açık ve kesin olmaması durumunun herhangi bir mutlak hükümsüzlük sebebinin uygulama alanına girip girmediği noktasında toplanmaktadır. Bu bağlamda, Adalet Divanı, hükümsüzlük sebeplerinden ikisi özelinde inceleme yapmıştır. İnceleme yapılan ilk hükümsüzlük sebebi Tüzük m. 7.1.a hükmü, yani "*Tüzük m.4'te öngörülen şartları taşımayan işaretler*" iken, incelemeye tabi tutulan ikinci hükümsüzlük sebebi ise "*kamu düzenine ve kabul görmüş genel*

²⁸ Düzenleme hakkında bilgi için bkz. **Özcan**, Mehmet (2002) Avrupa Birliğinde Fikri ve Sınai Haklar, Ankara, Nobel Yayıncılık, s. 177 vd.; **Prime**, Terence (2000) European Intellectual Property Law, United Kingdom, Dartmouth Pub Co., s. 85; **Schovsbo**, Jean (2018) "Mark My Words'-Trademarks and Fundamental Rights in the EU", UCILR, Vol. 8, No. 3, s. 555-581; **Akın Mengenli**, Özge (2012) 'Topluluk Markası' (Doktora), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, s. 74.

²⁹ C-371/18, para. 56-60.

³⁰ C-371/18, para. 61.

³¹ Benzer yönde bkz. ABAD, 16 Şubat 2017, C-577/14, Brandconcern BV v European Union Intellectual Property Office (EUIPO) and Scooters India Ltd, para. 29-30, <<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-577/14&language=EN>> s.e.t. 11 Ocak 2021.

ahlak ilkelerine aykırı markalar”ın tescil edilemeyeceğini hüküm altına alan Tüzük m. 7.1.f hükmüdür.

Skykick UK, markanın tescilli olduğu mal veya hizmetlerin açık ve kesin olması gerekliliğinin, Tüzük m. 4’te işaretler için öngörülen grafik gösterim şartı bağlamında bir hükümsüzlük sebebi olabileceğini ileri sürmüştür. Buna göre, *Skykick UK*, mal veya hizmetlerin açık ve kesin olarak belirlenmesinin markanın bir unsuru olduğunu ileri sürmekte ve buna aykırı belirlemeleri içeren işaretlerin Tüzük m. 7.1.a bağlamında marka olamayacağını savunmaktadır. Adalet Divanı, *Sieckmann*³² kararına atf yaparak, üçüncü kişilerin, marka ile sahibine sağlanan korumanın konusunu açık ve kesin bir şekilde anlayabiliyor olması gerektiğini ifade etmiş; fakat bu değerlendirmenin sadece “*işaret*” özelinde uygulanabilir olduğu kanaatine varmıştır³³. Diğer bir deyişle, grafik gösterim şartı sadece markayı oluşturan işaretin açık ve kesin olması gerekliliğini beraberinde getirmektedir. Ancak bu gerekliliğinin markanın tescilli olduğu mal veya hizmetleri de kapsadığı şeklinde bir sonuca varılamaz. Dolayısıyla, ABAD’a göre, markanın tescilli olduğu mal veya hizmetlerin açık ve kesin olmaması Tüzük m. 7.1.a anlamında bir hükümsüzlük sebebi teşkil etmez³⁴.

Adalet Divanı, incelemesinin devamında mal veya hizmetlerin açık ve kesin olmamasının, Tüzük m. 7.1.f kapsamında kamu düzenine aykırılık olarak mütalaa edilip edilemeyeceği sorusu üzerine eğilmiştir. Adalet Divanı, kamu düzeni kavramının içeriğine detaylıca nüfuz etmeden, Tüzük m. 7.1.f anlamında kamu düzeninin, “*işaret*”in özellikleri dikkate alınmaksızın, mal veya hizmetler ile ilgili hususları kapsadığı şeklinde yorumlanamayacağını

belirtmiştir³⁵. Dolayısıyla, Adalet Divanı, hukuk sözcüsünün görüşünden ayrılarak³⁶, markanın tescilli olduğu mal veya hizmetlerin açık ve kesin olmaması halinin kamu düzenine aykırılık teşkil etmeyeceği sonucuna varmıştır³⁷.

Adalet Divanı, mal veya hizmetlerin açık ve kesin olmamasının bir hükümsüzlük sebebi olamayacağını tespit ettikten sonra, bu durumun tescilli marka sahibine geniş bir koruma alanı sağlamayacağı ve dolayısıyla bir problem teşkil etmeyeceğini de belirtme ihtiyacı hissetmiştir. Adalet Divanı, bu düşünceye gerekçe olarak ise, markanın tescilli olduğu mal veya hizmetler bakımından aralıksız beş yıl boyunca kullanılmaması halinde iptal edilebileceğini öngören Tüzük m. 50.1 ile Direktif m. 12 hükümlerinden hareketle, tescilli markanın, kapsadığı mal veya hizmetler geniş veya muğlak olsa dahi, sadece ciddi şekilde kullanıldığı mal veya hizmetlerle sınırlı olarak korunabileceğini ileri sürmektedir³⁸.

Sonuç olarak, Adalet Divanı’na göre, markanın tescilli olduğu mal veya hizmetlerin açık ve kesin olmaması, markanın hükümsüzlüğü sebebi olamayacağı gibi marka sadece ciddi şekilde kullanıldığı mal veya hizmetler bakımından korunduğu için, bu durum bir problem de teşkil etmez.

IV. DEĞERLENDİRMELER

Buraya kadar uyuşmazlığın çerçevesini çizerek Adalet Divanı’nın kararına temas ettik. Bu başlık altında ise, kararda incelenen mesele Türk marka hukukuna da temas edilerek değerlendirilecektir.

³² Karar için bkz. ABAD, 12 Aralık 2002, C-273/00, Ralf Sieckmann, <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=47585&pageIndex=0&dlang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=8968582>> s.e.t. 11 Ocak 2021.

³³ C-371/18, para. 64.

³⁴ C-371/18, para. 64.

³⁵ C-371/18, para. 66. Adalet Divanı’nın gerekçesinin yerinde olmadığı ve kamu düzenine aykırılık incelemesinin salt işaret üzerinde olamayacağı ve “marka” üzerinde olması gerektiği yönünde bkz. **Poore**, s. 20.

³⁶ Hukuk sözcüsünün görüşü için bkz. Opinion of Advocate General Tanchev, C-371/18, Sky plc and Others v Skykick UK Limited and Skykick Inc, <<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-371/18&language=en>> s.e.t. 11 Ocak 2021.

³⁷ C-371/18, para. 67.

³⁸ C-371/18, para. 70.

İlk olarak, uyumsuzluğun temelini teşkil ettiğinden, markada belirlilik ilkesi izah edilecek, aka-binde mal veya hizmetlerin açık ve kesin olmasının hükümsüzlük sebebi olarak mütalaa edilip edilemeyeceği hususuna ilişkin Adalet Divanı kararı eleştirisi yanında kişisel görüşümüz çalışmaya yansıtılacaktır.

A. MARKADA BELİRLİLİK İLKESİ

1. Prensiptir

Markada belirlilik ilkesi uyarınca, marka - kural olarak- tescil edildiği mal veya hizmetler (ve benzerleri) bakımından korunur^{39, 40}. Bu sebeple, marka soyut/genel olarak korunmaz⁴¹; işarete, marka olarak koruma bahşedilebilmesi için ancak belirli/somutlaşmış mal veya hizmetlerin varlığı esastır⁴².

Bu duruma işaret eden birçok hüküm 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nda⁴³ (bundan böyle "SMK") yer almaktadır. İlk olarak "marka olabilecek işaretler" başlığını taşıyan m. 4 hükmü şöyle demektedir: "Marka, bir teşebbüsün mallarının veya hizmetlerinin diğer teşebbüslerin mallarından veya hizmetlerinden ayırt edilmesini sağlaması ve marka sahibine sağlanan korumanın konusunun açık ve

kesin olarak anlaşılmasını sağlayabilecek şekilde sicilde gösterilebilir olması şartıyla kişi adları dâhil sözcükler, şekiller, renkler, harfler, sayılar, sesler ve malların veya ambalajlarının biçimi olmak üzere her tür işaretten oluşabilir."

Bu hükme göre, marka bir teşebbüsün mallarının veya hizmetlerinin ayırt edilmesini sağlamak gayesiyle kullanılan işaretin adıdır. Marka, herhangi bir mal veya hizmet için kullanılmaz; "belirli" malların üzerinde veyahut hizmetlerin tanıtımında kullanılır.

İkinci olarak "marka tescilinde mutlak ret nedenleri" başlığını taşıyan m. 5.1.c hükmü verilebilir. Bu hükme göre, "(t)icaret alanında cins, çeşit, vasıf, kalite, miktar, amaç, değer, coğrafi kaynak belirten... işaretler" tescil edilemez. Görüleceği üzere, ticaret alanında cins belirten işaret veya adlandırmaları münhasıran ya da esas unsur olarak içeren işaretler marka olarak tescil edilemezler. Örneğin, "apple" adlandırması "meyve suları" için marka niteliği taşıyamaz iken, telefon, bilgisayar gibi teknoloji aletleri bakımından marka niteliğini haizdir. Dolayısıyla, marka hakkının konusunu oluşturan işaret, tescil edildiği mal ve hizmetler bağlamında bir anlam taşımakta ve korunmaktadır.

Bu örnekleri çoğaltmak elbette mümkündür. Fakat çalışmanın hacmini artırmamak amacıyla bu iki örnek ile yetinilmiştir. Netice itibarıyla, marka olarak tescil edilen işaret tek başına bir mana ifade etmez; ancak birlikte kullanılacağı mal veya hizmetler yardımıyla bir anlam kazanır.

2. Genel Olarak Mal veya Hizmetlerin Belirlenmesi

Marka olarak tescili talep edilen işaretin, ancak bir mal veya hizmetin mevcudiyeti koşuluyla korunabileceğini ifade ettikten sonra, bu mal veya hizmetlerin nasıl belirleneceği sorusuna cevap aramak gerekir.

Bu bağlamda, bir marka başvurusu "(b)aşvuruya konu mal veya hizmetlerin listesini" de içermelidir (SMK m. 11.1.c). Sınai Mülkiyet Kanunu-

³⁹ **Kaya**, Arslan (2006) Marka Hukuku, İstanbul, Arkan Yayınları, s. 236; **Paslı**, Ali (2018) Marka Hukukunda Ürün Benzerliği, İstanbul, Vedat Kitapçılık, s. 19-22; **Yasaman**, Hamdi/ **Altay**, Anlam/ **Ayoğlu**, Tolga/ **Yusufoğlu**, Fülürya/ **Yüksel**, Sinan (2004) Marka Hukuku: 556 sayılı KHK Şerhi, İstanbul, Vedat Kitapçılık, s. 772; **Çolak**, Uğur (2018) Türk Marka Hukuku, 4. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, s. 431; **Durrande**, Sylviane (2003) 'Droit des Marques', Recueil Dalloz, No. 2, s. 125-133.

⁴⁰ Markada belirlilik ilkesi, tanınmış markalar bakımından cari değildir. Tanınmış markalar, markada belirlilik ilkesinin istisnası olarak tüm mal veya hizmetlerde korunur. Fakat bu korumanın, kullanılmama sebebiyle iptal müessesesi aracılığıyla bertaraf edilmesi mümkündür. Bu konuda bilgi için bkz. **Kaya**, s. 242; **Yasaman/ Altay/ Ayoğlu/ Yusufoğlu/ Yüksel**, s. 778; **Çolak**, s. 19; **Battal**, Ahmet (2009) 'Tanınmış Marka Pratiği Hakkında Düşünceler', BATİDER, C. 45, S. 4, s. 255-274.

⁴¹ **Yasaman/Altay/Ayoğlu/Yusufoğlu/Yüksel**, s. 772.

⁴² **Yasaman/Altay/Ayoğlu/Yusufoğlu/Yüksel**, s. 774-776; **Battal**, s. 258.

⁴³ RG, T. 10.01.2017, S. 29944.

nun Uygulanmasına Dair Yönetmelik'e⁴⁴ (bundan böyle "SMKY veya Yönetmelik") göre tescili talep edilen mal veya hizmetlerin, sınıflara ayrılmış olarak ve mal veya hizmetlerin sınıf numaraları belirtilerek Türk Patent ve Marka Kurumu'na (bundan böyle "TÜRKPATENT") sunulması gerekir (SMKY m. 9.2). TÜRKPATENT, başvuru formunda yer alan mal veya hizmetlerin ait oldukları sınıflarda ve sınıf numaraları üzerinde gerekli düzenlemeleri yapmaya yetkilidir (SMKY m. 9.4, c.1).

Sınıflandırmaya ilişkin esaslar ise, yine Yönetmelik ile düzenlenmiştir. Yönetmelik m. 9.1 uyarınca "(b)başvuruya konu mal veya hizmetler Kanununun (SMK) 11 inci maddesine uygun olarak Nis Anlaşmasında yer alan esaslara göre sınıflandırılır." TÜRKPATENT, marka tescil başvurularında esas alınacak mal ve hizmet sınıflandırmasına ilişkin listeye dair esasları düzenlemek amacıyla da tebliğler çıkarmıştır⁴⁵. Halihazırda yürürlükte bulunan mal ve hizmet sınıflandırmasına ilişkin liste otuz dört sınıf mal ve on bir sınıf hizmetten oluşmaktadır (Tebliğ m. 3.1). Belirtmek gerekir ki, Tebliğ'in eki liste tüm mal ve hizmetleri kapsamamaktadır, kapsaması da mümkün değildir⁴⁶. Teknolojik gelişmeler ve çağın koşullarının değişmesi ile yeni birtakım mal ve/veya hizmetler ortaya çıkmaktadır. Bu sebeple listenin de sürekli güncellenmesi gerekmektedir⁴⁷.

Görüleceği üzere, marka olarak tescili talep edilen işaretin kapsayacağı mal veya hizmetleri belirleyecek olan başvuru sahibidir. Ancak, mal veya hizmetlerin sınıflandırılması noktasında TÜRKPATENT gerekli düzenlemeleri yapmaya yetkilidir. Yani, başvuru aşamasında idari bir makam ta-

rafından, başvuruya konu mal veya hizmetlerin Nis sınıflandırmasına uygunluğunun denetimi imkânı mevcuttur.

B. MAL VEYA HİZMETLERİN AÇIK VE KE-SİN OLMAMASI

1. Prensip

Bilindiği üzere, marka başvurusunda bulunurken tescili talep edilen mal veya hizmetler bazında markanın kullanılıyor olması şart değildir. Bu sebeple, marka başvurusunda bulunan kişiler mal veya hizmet sınıfı başına belirlenen ücreti ödemek koşuluyla diledikleri her mal veya hizmet için markanın tescilini talep edebilirler. Bu durum beraberinde bir keyfiligi getirmekte, başvuru sahipleri markanın tescil edileceği mal veya hizmetleri, son derece geniş ve kapsamlı bir şekilde belirleme yoluna gitmektedir.

Peki, başvuruda belirtilen mal veya hizmetlere ilişkin kelimelerin/ifadelerin kapsamının çok geniş ve belirsiz olması halinde ne yapılacaktır? Söz konusu ifadelerin genişliği ve belirsizliği markanın "tesciline" bir engel midir? Diğer bir deyişle, işaretin marka olarak korunmasının sınırlarını çizen mal veya hizmetler için aranan bir belirlilik ölçüsü var mıdır?

Buna ilişkin olarak, SMKY m. 9.3 hükmü şöyle demektedir: "*Mal veya hizmet listesinde genel tabir veya Kurum tarafından açıklanması gerekli görülen ifadeler kullanılmış ise, bunların açıklanması için başvuru sahibine iki aylık süre verilir. Bu süre içinde eksikliklerin giderilmesi halinde başvuru tarihi etkilenmez ve başvuru işlemlerine devam edilir. Açıklamanın belirtilen süre içinde Kuruma sunulmaması halinde açıklanması talep edilen genel tabirler ve ifadeler listeden çıkartılır.*"

Görüleceği üzere, TÜRKPATENT, tescili talep edilen mal veya hizmetlerin çok genel veyahut belirsiz olması halinde, söz konusu ifadelerin açıklanmasını

⁴⁴ RG, T. 24.04.2017, S. 30047.

⁴⁵ 2016/2 sayılı Marka Tescil Başvurularına Ait Mal ve Hizmetlerin Sınıflandırılmasına İlişkin Tebliğ (bundan böyle "Tebliğ"), RG, T. 30.12.2019, S. 29934.

⁴⁶ **Gardiner**, s. 181.

⁴⁷ Bu meyanda Fransız hukukunda kaleme alınmış bir çalışma için bkz. **Schahl, Eric/ Bresson, Jean-Philippe** (2003) 'La Necessité de Mettre à Jour le Libellé des Marques', Recueil Dalloz, s. 824-829.

başvuru sahibinden talep eder⁴⁸. TÜRK PATENT tarafından verilen süre içerisinde başvuru sahibi gerekli açıklamaları yapmaz ise söz konusu ifadeler başvuru kapsamından çıkarılır. Bu sayede, marka başvuru ve tescili aşamasında, başvuru sahibi tarafından mal veya hizmetlerin tespitinde kullanılan geniş ve belirsiz ifadelerin koruma kapsamı dışında tutulması imkânı mevcuttur. Buna göre, başvuruya konu mal veya hizmetlerin taşınması gereken asgari bir belirlilik ölçüsü vardır⁴⁹. Nitekim Avrupa Birliği Adalet Divanı, *Chartered Institute of Patent Attorneys* kararında marka tescil başvurusunda belirtilen mal veya hizmetlerin, üçüncü kişilerin markaya sağlanan korumanın kapsamını saptamasına imkân sağlayacak şekilde açık ve kesin olması gerektiğine karar vermiştir⁵⁰. Bu karardan hareketle, 2017/1001 sayılı AB Tüzüğü⁵¹ m. 33.2 hükmü ile koruma talep edilen mal veya hizmetlerin açık ve kesin olarak gösterilmesi zarureti serdedilmiştir⁵².

⁴⁸ Fransız Fikri Mülkiyet Ofisi nezdinde de uygulama benzer şekildedir. Bu yönde bkz. **Martin**, para. 6.

⁴⁹ **Durrande**, s. 128.

⁵⁰ C-307/10, para. 49.

⁵¹ Regulation (EU) 2017/1001 of The European Parliament and of The Council of 14 June 2017 on The European Union Trade Mark, JO, L 154, 16.06.2017.

⁵² Bilgi için bkz. **Martin**, para. 9 vd. Nitekim SMK'nin kaynağını teşkil eden 2015/2424 sayılı Tüzük'ün proloğünün 25. paragrafı markanın tescili talep edilen mal veya hizmetlerin açık ve kesin olması gerekliliğini şöyle dile getirmiştir:

"EU trade mark protection is granted in relation to specific goods or services whose nature and number determine the extent of protection afforded to the trade mark proprietor. It is therefore essential to establish rules for the designation and classification of goods and services in Regulation (EC) No 207/2009 and to ensure legal certainty and sound administration by requiring that the goods and services for which trade mark protection is sought are identified by the applicant with sufficient clarity and precision to enable the competent authorities and economic operators, on the basis of the application alone, to determine the extent of the protection applied for. The use of general terms should be interpreted as only including all goods and services clearly covered by the literal meaning of the term. Proprietors of EU trade marks, which because of the previous practice of the Office are registered in respect of the entire heading of a class of the Nice Classification, should be given the possibility to adapt their lists of goods and services in order to ensure that the content of the Register meets the requisite standard of clarity and precision in accordance with the case-law of the Court of Justice of the European Union." [Regulation (EU)

Bununla birlikte, açıklanma ihtiyacı görülme- yen ve Nis sınıflandırmasında da yer verilen genel terimlerin kullanılması halinde bunların, lafzi anlamının⁵³ açıkça kapsadığı mal ve hizmetleri içerecek şekilde yorumlanacağı hüküm altına alınmıştır (SMKY m. 9.4)⁵⁴. Buna karşın, 2017/1001 sayılı AB Tüzüğü'nde ise, Nis sınıflandırmasında yer verilen terimlerin ancak, korumanın kapsamını açık ve kesin olarak ortaya koydukları takdirde kullanılabilirliği öngörülmüştür (m. 33.3).

Bütün bu açıklamalar gözetildiğinde, marka başvurusu yapılırken tescili talep edilen mal veya hizmetlerin birer birer sayılması zorunluluğu olmamakla beraber, belirlenen mal veya hizmetlerin belirli bir düzeyde açık ve kesin olması gerektiği söylenebilir⁵⁵.

2015/2424 of The European Parliament and of The Council of 16 December 2015, JO, L 341/21].

⁵³ Önemle eklemek gerekir ki, SMKY m. 9.4 hükmünde zikredilen ve genel terimlerin lafzi anlamlarının esas alınacağına işaret eden düzenleme dahi ortaya çıkan veya çıkabilecek problemleri izale eder mahiyette değildir. Zira, genel terimlerin lafzi anlamlarının zaman içerisinde değişikliğe uğraması pek tabiidir. Nitekim Adalet Divanı güncel tarihli bir kararında, "elektrik enerjisi'nin (electrical energy) "yakıt" (fuel) kavramına dahil olup olmadığı hususunu incelemek zorunda kalmıştır. Rahatlıkla ifade edilebilir ki, bundan 20 yıl öncesi için "elektrik enerjisi'nin yakıt olarak nitelendirilmesi pek mümkün değilken, günümüzde aksi nitelendirmenin yapılması gayet olasıdır. Karar için bkz. ABAD, 16 Eylül 2020, C-121/19 P, Edison SpA v European Union Intellectual Property Office (EUIPO), < <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=FBE04244A359D02D211D107F464B5328?text=&docid=231103&pageIndex=0&doclang=FR&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=6721531> > s.e.t. 12 Ocak 2021.

⁵⁴ SMKY m. 9.4 hükmü şöyledir:

"Kurum, başvuru formunda yer alan mal veya hizmetlerin ait oldukları sınıflarda ve sınıf numaraları üzerinde gerekli düzenlemeleri yapmaya yetkilidir. **Başvuruda Nis Sınıflandırmasında kullanılan genel ifadeleri de içeren genel terimlerin kullanılması halinde, kullanılan ifade veya terim, bunların lafzi anlamının açıkça kapsadığı mal ve hizmetleri içerecek şekilde yorumlanır.** Mal veya hizmet listesinin Nis Anlaşmasında yer alan esaslara uygun olarak düzenlenmemiş olması halinde, gerekli görülen hallerde, Kurum yapacağı düzenlemeler için başvuru sahibinden sınıflandırma listesi düzenleme ücretinin iki aylık süre içinde ödenmesini talep eder. Bu süre içinde söz konusu ücretin ödendiğine ilişkin bilginin Kuruma sunulmaması halinde başvuru işlemden kaldırılır."

⁵⁵ Bu yönde verilmiş Fransız Yüksek Mahkeme içtihadı için bkz. Cass. Com., 13 Ekim 1992, n° 90-21828, Richard (Gil-

2. Mal veya Hizmetlerin Açık ve Kesin Olmaması Bir Hükümsüzlük Sebebi Midir?

Marka hakkının sona erme sebepleri SMK'de düzenlenmiştir. Buna göre, (i) hak sahibinin feragati, (ii) süresinde markanın yenilenmemesi, (iii) markanın iptali, (iv) markanın hükümsüzlüğü halleri, marka hakkını sona erdiren hallerdir⁵⁶. Çalışmamız bağlamında mal veya hizmetlerin bir "hükümsüzlük sebebi" teşkil edip etmeyeceği irdelenecektir.

Markanın hükümsüzlüğü ile kastedilen, marka hakkının geriye etkili olarak sona erdirilmesidir. SMK, markanın hükümsüzlüğü ve iptali hallerini birbirinden ayırmış ve 25'inci maddesinde hükümsüzlüğü düzenlemiştir. Maddeye göre SMK m. 5 ve 6 hükümlerinde sayılan nedenlerden birinin bulunması halinde, menfaati bulunanlar, Cumhuriyet savcıları veya ilgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından tescilli markanın hükümsüzlüğü talep edilebilir. SMK m. 5 ve 6 hükümleri incelendiğinde ise, öngörülen hükümsüzlük sebeplerinin mutlak ve nispi olarak ikiye ayrıldığı ve korunan menfaatlerinin ayrıştığı rahatlıkla savlanabilir⁵⁷.

Bununla birlikte, marka hükümsüzlüğü sebepleri, SMK'de sınırlayıcı (tahdidi) bir şekilde sayılmıştır⁵⁸. Zira, marka hakkı mutlak bir haktır⁵⁹

ve mutlak bir hak ancak özel bir düzenleme ile sınırlanabilir.

a. Açıkça Hükümsüzlük Sebebi Sayan Bir Düzenleme Mevcut mu?

Hükümsüzlük sebeplerinin düzenlendiği SMK m. 5 ve 6 hükümleri incelendiğinde, markanın tescilli olduğu mal veya hizmetlerin açık ve kesin olmamasını "açıkça" hükümsüzlük sebebi sayan bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu sebeple, ilk etapta markanın tescilli olduğu mal veya hizmetlerin açık ve kesin olmamasını bir hükümsüzlük sebebi olarak ileri sürmenin mümkün olmadığı söylenebilir. Nitekim, Adalet Divanı da kararında, bu hususun başlı başına bir hükümsüzlük sebebi olarak düzenlenmediğini ifade etmiştir.

b. İlişkili Bir Hükümsüzlük Sebebi Var mı?

İncelenmesi gereken husus, markanın tescilli olduğu mal veya hizmetlerin açık ve kesin olmasının herhangi bir hükümsüzlük sebebiyle ilişkisi olup olmadığıdır.

Bu bağlamda, mutlak ret nedenlerini düzenleyen SMK m. 5.1.a'ya göre, "4 üncü madde kapsamında marka olamayacak işaretler" marka olarak tescil edilemez, tescil edilmiş iseler hükümsüzlüğüne karar verilir. Buna göre, SMK m. 5.1.a kapsamında yapılacak inceleme marka olarak tescil talep edilen işaretin, "marka olabilirliği" üzerinde yoğunlaşmaktadır.

SMK m. 4 hükmü markayı, -dolaylı da olsa- şöyle tanımlamaktadır: "Marka, bir teşebbüsün mallarının veya hizmetlerinin diğer teşebbüslerin mallarından veya hizmetlerinden ayırt edilmesini sağlamanın ve marka sahibine sağlanan korumanın konusunun açık ve kesin olarak anlaşılmasını sağlayabilecek

bert) / Visa International Service Association (Ste, Etats-Unis). Karar için bkz. PIBD, 1993, No. 537, s. III-93.

⁵⁶ **Ülgen**, Hüseyin/ **Helvacı**, Mehmet/ **Kaya**, Arslan/ **Nomer Ertan**, Füsün (2019) Ticari İşletme Hukuku, 6. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık, s. 529.

⁵⁷ Belirtmek gerekir ki, SMK'nin 5'inci maddesinde mutlak ve 6'ncı maddesinde nispi ret/hükümsüzlük sebepleri ayırımına gidilmişse de, maddelerde yer verilen bazı ret/hükümsüzlük halleri anılan ayırım ile uyumlu değildir.

⁵⁸ 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname döneminde, hükümsüzlük sebeplerinin sınırlı olduğunu ileri sürenlerin yanında, bilhassa marka tescilinde kötüniyetin varlığının da bir hükümsüzlük sebebi olduğu savlanmaktaydı (**Kaya**, s. 223-224). Bu konuda detaylı bilgi için bkz. **Sekmen**, Orhan (2013) Markanın Hükümsüzlüğü ve Hukuki Sonuçları, Ankara, Bilge Yayınevi, s. 93. Benzer yönde bkz. Yargıtay HGK, T. 19.10.2011, E. 2011/11-529, K. 2011/643 (**Pekdiğer**, Tamer/ **Giray**, Eda/ **Baş**, Kadir (2017) Gereğçeli, Notlu ve İçtihatlı 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu ve İlgili Mevzuat, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, s. 98-99).

⁵⁹ **Ülgen/Helvacı/Kaya/Nomer Ertan**, s. 459; **Kaya**, s. 39; **Yasaman/Altay/Ayoğlu/Yusufoğlu/Yüksel**, s. 175; **Çolak**, s. 11; **Uzunallı**, Sevilay (2019) Marka Hukuku, Ankara, Adalet Yayınevi, s. 23; **Cherpillod**, Ivan (2007) Le Droit Suisse des Marques, Lozan, CEDIDAC, s. 169; **Dessemontet**, François (2000) La Propriété Intellectuelle, Lozan, CEDIDAC, s. 229.

şekilde sicilde gösterilebilir olması şartıyla kişi adları dâhil sözcükler, şekiller, renkler, harfler, sayılar, sesler ve malların veya ambalajlarının biçimi olmak üzere her tür işaretten oluşabilir.” Tanıma göre, marka olarak tescilli talep edilen bir işaret, teşebbüsün mal veya hizmetlerini diğerlerinden ayırt etme özelliğine sahip olmalı ve marka sahibine sağlanan korumanın konusunun açık ve kesin olarak anlaşılmasını sağlayabilecek şekilde sicilde gösterilebilir olmalıdır.

Görülebileceği üzere, SMK m. 4 hükmü, marka hukukunun “kamusal boyutu” düşünülerek kaleme alınmış bir düzenlemedir. Hüküm ile markaya getirilen tanımın amacı, marka sicilini mümkün olduğu kadar şeffaf kılarak hukuki güvenliği temin etmektir⁶⁰. Zira, marka hakkı mutlak bir haktır ve sahibine söz konusu işaret üzerinde tekel hakkı sağlar. İşaret üzerindeki tekel hakkının mevcudiyeti, üçüncü kişilerin işarete sağlanan hakkın konusu ve kapsamı hakkında bilgilendirilmesi zarureti beraberinde getirir. Şeffaf bir marka ekosistemi içinde hak ve işlem güvenliğinin sağlanabilmesi için, marka hakkının üçüncü kişiler tarafından açıkça tespit edilebilecek bir surette görünür kılınması gerekmektedir. İşte, üçüncü kişilerin hakkın konusu kapsamında bilgilendirilmesi düşüncesi, hükümde açıkça “marka sahibine sağlanan korumanın konusunun açık ve kesin olarak an-

laşılmasını sağlayabilecek şekilde sicilde gösterilebilir olması şartıyla” ifadesi ile ortaya konulmuştur. Buna karşın, söz konusu işarete sağlanan korumanın kapsamına, yani işaretin tescilli olduğu mal veya hizmetlere ilişkin bu tip bir düzenlemeye tanımda “açıkça” yer verilmemiştir. Nitekim, Adalet Divanı, açıklık ve kesinlik şartının yalnızca “işaret” açısından düzenlendiğinden bahisle, mal veya hizmetlerin açık ve kesin olmamasını hükümsüzlük sebebi olarak addetmemiştir. Buna karşın, şu soruyu sormak gerekir: Adalet Divanı, *Chartered Institute of Patent Attorneys* kararında, marka başvurusuna konu mal veya hizmetlerin üçüncü kişilere bilgi temin edecek şekilde açık ve kesin olması gerektiği sonucunu nereden/hangi hükümden çıkarmıştır?

İşte, kanaatimizce, SMK m. 4 (Tüzük m. 4; Direktif m. 2) hükmünde yer verilen “marka, bir teşebbüsün mallarının veya hizmetlerinin diğer teşebbüslerin mal veya hizmetlerinden...” ifadesi, içinde tescilli talep edilen mal veya hizmetlerin belirli, açık ve kesin olması zarureti barındırmaktadır⁶². Zira, SMK m. 4 hükmünün kamusal boyutu şemsiyesi altında, bir yandan teşebbüsün belirli mal veya hizmetlerinin diğer teşebbüslerin belirli mal veya hizmetlerinden ayrılabilmesi diğer yandan üçüncü kişilerin işarete sağlanan korumanın kapsamını tam bir açıklıkla tespit edebilmesi için, bu mal veya hizmetlerin belirli, açık ve kesin olması gerekmektedir⁶³. Anılan hüküm-

⁶⁰ Von Bomhard, Verena/ Mühlendahl, Alexander von (2018) Concise European Trademark Law, Alpheen aan den Rijn, Kluwer Law International, § 7.4. Marka hukukunda gerçek hak sahipliği ilkesi yerine tescil ilkesinin benimsenmesinin sebebinin açıklık ve kesinlik arzusu olduğu yönünde bkz. Karan, Hakan/ Kılıç, Mehmet (2004) Markaların Korunması 556 sayılı KHK Şerhi ve İlgili Mevzuat, Ankara, Turhan Kitabevi, s. 62. Öte yandan, genel olarak tescil sisteminin hukuk güvenliğine hizmet ettiği yönünde bkz. Şehirli Çelik, Feyzan Hayal (2018) ‘Sınai Mülkiyet Hakkının Tescilinin Anlamı Üzerine -SMK m. 155 Vesilesiyle Bir İnceleme-’, BATİDER, C. 34, S. 2, s. 37; Koçak, Mahmut Arif (2020) Sınai Mülkiyet Kanunu’nun 155. Maddesi Karşısında Marka Tescilli Üzerine Düşünceler’, Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 2019/2, s. 297.

⁶¹ Hükümün amacının, mal veya hizmetleri dikkate almaksızın bir markayı oluşturabilecek işaretleri ortaya koymak olduğu yönünde bkz. ABAD, C-273/00, para. 43; ABAD, 12 Şubat 2004, C-363/99, Koninklijke KPN Nederland NV v Benelux-Merkenbureau, para. 80, <<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=c-363/99>> s.e.t. 11 Ocak 2021.

⁶² Adalet Divanı’nın, markanın tescilli olduğu hizmetlerin niteliğinin ve kapsamının belirlenmesinin, marka hakkının kazanılması noktasında esaslı bir unsur olduğunu içtihat ettiği, *Praktiker Bau- und Heimwerkermärkte AG*. kararının 31’inci paragrafı aynen şöyledir:

“However, determination of the nature and content of the service eligible for protection by a registered trade mark is subject, not to the provisions on registration procedures, but to the substantive conditions for acquiring the right conferred by the trade mark.” Karar için bkz. ABAD, 7 Temmuz 2005, C-418/02, *Praktiker Bau- und Heimwerkermärkte AG*. <<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&jur=C,T,F&num=C-418/02&td=ALL>> s.e.t. 12 Ocak 2021.

⁶³ Nitekim ABAD, *Chartered Institute of Patent Attorneys* kararında bu hususları açıkça zikretmiştir. Bkz. ABAD, C-307/10, para. 42-49. Marka olarak korunan işarete sağlanan korumanın kapsamının denetime tabi olması gerektiği yönünde bkz. Von Kapff, Philipp, ‘Fundamental Rights in

de yer verilen “bir teşebbüsün mal veya hizmetleri” ifadesi herhangi bir mal veya hizmet değildir; belirli nispette açık ve kesin olan mal veya hizmetlerdir⁶⁴. Mal veya hizmetlerin açık ve kesin olarak belirtilmesi, markaya olan ihtiyacın tespiti noktasında temel bir unsurdur.

Bir adım ileri giderek, mal veya hizmetlerin açık ve kesin olarak belirtilmemiş olmasının marka ekosisteminde yaratacağı etkiyi bütün aktörlerin gözünden ortaya koyarak, işaretin marka olabilirliği noktasında mal veya hizmetlerin fonksiyonunu iyice somutlaştırmak gerekir⁶⁵. Bir kişi herhangi bir işaret seçmek, kullanmak ve tescil ettirmek istediği zaman, markasını kullanmak istediği mal veya hizmetler kapsamında tercih ettiği işaret ile benzer bir işaret olup olmadığını incelemek zorundadır. Peki, hangi işaretler aynı veyahut benzer mal veya hizmetler için tescil edilmiştir, işarete sağlanan korumanın kapsamı nedir? İşte, bu noktada, yeni marka tescil ettirecek kişiler (muhtemel rakipler, girişimciler vb.), mevcut tescilli markalara tanınan korumanın kapsamını net bir şekilde tayin edebilmelidir⁶⁶. Aksi

halde, (i) tescilli markalar, sınırları belirsiz bir şekilde korunuyor konuma gelmekte; (ii) yeni işaret kullanmak ve tescil ettirmek isteyen kişiler ek birtakım inceleme masrafları yapmalarının yanında yeni bir işaret seçme zorunluluğu ile karşı karşıya kalmaktadır⁶⁷.

Hemen ifade edelim, marka, yalnızca tescil edildiği mal veya hizmetlerde değil, bunlara benzer mal veya hizmetler nazarında da korunur. Ancak, bu korumanın kapsamı ve sınırları ancak bir uyumsuzluk doğduğunda, mahkeme önünde yapılan yargılama sonucunda somutlaşmaktadır/belirlenebilmektedir⁶⁸. Haliyle, üçüncü kişilere, uyumsuzluk doğmadan, daha başlangıçta, marka olarak tescilli işaretlerin koruma kapsamında olan mal veya hizmetlerin kesin ve net bir şekilde gösterilmesi gerekir ki, marka hukukunun kamusal boyutu şemsiyesinde hak ve işlem güvenliği temin edilsin. Ayrıca önemle belirtmek gerekir ki, marka hukukunun *cezaî* planda da etkilerinin olması, hak ve işlem güvenliğinin marka hukukunda arz ettiği önemi gözler önüne sermektedir.

Sorunun bir de yetkili makamlar açısından ortaya çıkan görünümü vardır. Yetkili makamlara örnek olarak TÜRK PATENT, ilk derece mahkemeleeri, Yargıtay verilebilir. Özellikle benzerlik incelemesi yapılırken, markaların tescilli olduğu mal veya hizmetler de incelemeye tabidir. Markaların tescilli olduğu mal veya hizmetlerin açık ve kesin olmaması, benzerlik incelemesinde de birtakım problemler yaratacak ve benzerlik incelemesi bir hayli zorlaşacaktır⁶⁹. Kaldı ki, kanaatimizce, mal veya hizmetlerin

the Practice of the European Trade Mark and Designs Office (OHIM): Geiger, Christophe (Editör) (2016) Research Handbook on Human Rights and Intellectual Property, Cheltenham, Edward Elgar Publishing, s. 299.

⁶⁴ Benzer yönde bkz. **Durrande**, s. 129.

⁶⁵ Bu meyanda etraflıca bir çalışma için bkz. **Johnson**, Phillip (2018) “So Precisely What Will You Use Your Trade Mark for?” Bad Faith and Clarity in Trade Mark, ICC, No. 49, s. 940-970.

⁶⁶ Adalet Divanı, *Netto Marken-Discount AG & Co. KG v Deutsches Patent- und Markenamt* kararında aynen şu ifadelerle yer vermiştir:

“On the one hand, the competent authorities must know with sufficient clarity and precision the goods and services covered by a mark in order to be able to fulfil their obligations in relation to the prior examination of applications for registration and the publication and maintenance of an adequate and precise register of trade marks. On the other hand, economic operators must be able to acquaint themselves, with clarity and precision, with registrations or applications for registration made by their actual or potential competitors, and thus to obtain relevant information about the rights of third parties.” Karar için bkz. ABAD, 10 Temmuz 2014, C-420/13, *Netto Marken-Discount AG & Co. KG v Deutsches Patent- und Markenamt*, <<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-420/13>> s.e.t. 12 Ocak 2021.

⁶⁷ **Johnson**, s. 965.

⁶⁸ Antrparantez, SMK m. 154 hükmünde öngörülen dava imkânı da gözden ırak tutulmamalıdır. Fakat kanaatimizce anılan düzenleme dahi, zikrettiğimiz endişeleri tek başına bertaraf eder mahiyette değildir. Zira esas mesele, markanın tescilli olduğu mal veya hizmetlerin açık ve kesin olmamasının yarattığı etkiyi tümüyle bertaraf etmektir; yoksa müşahhas meseleler tahtında çözüm getirmek değildir.

⁶⁹ Bu meyanda bir karar için bkz. General Court, 6 Nisan 2017, T-39/16, *Nanu-Nana Joachim Hoepp GmbH & Co. KG v European Union Intellectual Property Office*, <<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=T-39/16&language=EN>> s.e.t. 11

açık ve kesin olmamasının hükümsüzlük sebebi olarak kabul edilmesi, yayıma itiraz aşamasında üçüncü kişilerin bu yönde itiraz ve görüşlerini aktarmasına da olanak sağlayarak, sistem için bir oto kontrol mekanizması görecektir. Zira, herhangi bir itirazın bulunmadığı inceleme aşamasında, TÜRK PATENT'in olası uyuşmazlıklara öngörerek, başvuruda yer verilen terimlerin geniş ve muğlak olduğuna karar verip açıklama talep etmesi de bir hayli zordur. Dolayısıyla, SMKY m. 9.3 hükmünün, üçüncü kişilere endişelerini/itirazlarını dile getirme olanağı tanınmaksızın, pratik faydasının asgari seviyede kalacağı da rahatlıkla savlanabilir.

Bir diğer problem, tüketiciler nezdinde ortaya çıkmaktadır. Birçok işaretin sınırları belirsiz bir şekilde topluma kapatılması, markalaşmayı zorlaştırmakta ve tüketicilerin daha kaliteli ürün ve hizmetlere ulaşımını kısıtlamaktadır. Söz gelimi, ürünleri muadillerine nazaran kaliteli olan ve tercih edilmeye başlanan yeni bir marka, koruma sınırları muğlak bir başka marka gerekçe gösterilerek hükümsüz kılındığı takdirde, söz konusu ürünlerin o marka ile tüketicilere ulaşması mümkün değildir. Teşebbüs yeni bir işaret seçmek, bunu tanıtmak ve tüketicilere ulaşmak zorundadır. Kanaatimizce, bu durum bilhassa, teknolojinin gelişmesi ile sınırları iyice muğlaklaşan kavramlar açısından söz konusu olmaktadır. Söz gelimi, "bilgisayar yazılımı"⁷⁰ kavramı o denli geniştir ki, her gün yeni bir gelişmeyle sınırları iyice muğlaklaşmaktadır⁷¹.

Ocak 2021. Yine Fransız uygulamasından örnekler için bkz. **Martin**, para. 8.

⁷⁰ Tebliğ'de bilgisayar yazılımı emtiası şu şekilde ifade edilmiştir: "Manyetik, optik kayıt taşıyıcılar ve bunlara kaydedilmiş bilgisayar programları ve yazılımları; bilgisayar ağları vasıtasıyla indirilebilen ve manyetik ve optik ortamlara kayıt edilebilen elektronik yayınlar..." Bilgisayar yazılımını farklılaştıran ve ayırt ediciliğini sağlayan kaydedildiği ortam mıdır?

⁷¹ Bu konuda yapılmış etraflı bir çalışma için bkz. **Vatansever**, Erman (2020), "Türk Marka Hukukunda Malların ve Hizmetlerin Sınıflandırılmasında Kullanılan Tebliğ ve Tebliğ'de Kullanılan Alt Grup Sistemi Üzerine Değerlendirmeler", Terazi Hukuk Dergisi, C. 15, S. 161, s. 87-100.

Bunlara ek olarak, Fransız öğretisinde *Durrande*, markada belirlilik ilkesine aykırılık halinin hem marka başvurusunun reddine hem de markanın hükümsüzlüğüne sebep verebileceğini ifade etmektedir⁷². Gerçekten, *Durrande*'a göre, markada belirlilik ilkesine riayet etmeden yapılmış bir tescil, Fransız Fikri Mülkiyet Kanunu⁷³ m. L. 711-1⁷⁴ uyarınca *markaya yüklenen tanımı ve fonksiyonları karşılamaktan uzaktır* ve böyle bir tescil hükümsüzlük yaptırımına tabi tutulmalıdır. Nitekim, Paris İstinaf Mahkemesi, 14 Ocak 2000 tarihli bir kararında, markada belirlilik ilkesine aykırılık halinin hükümsüzlük sebebi olabileceğini işaret etmiştir⁷⁵. Paris İstinaf Mahkemesi gün-

⁷² **Durrande**, s. 129.

⁷³ Loi Relative au Code de la Propriété Intellectuelle, JORF, 03.07.1992, No. 153.

⁷⁴ Fransız Fikri Mülkiyet Kanunu m. L. 711-1 hükmünün Türkçe tercümesi şöyledir:

"Mal veya hizmet markası, bir gerçek veya tüzel kişinin mal veya hizmetlerinin diğer gerçek veya tüzel kişilerin mal veya hizmetlerinden ayırt edilmesini sağlayan işarettir.

Bu işaretin, marka sahibine sağlanan korumanın konusunun açık ve kesin olarak anlaşılmasını sağlayabilecek şekilde ulusal marka sicilinde gösterilebilir olması şarttır."

⁷⁵ CA Paris, 14 Ocak 2000, Chipie Design (SA), Boutique Chipie (Sarl), Chipie Industrie (Sarl), Devenue Chipie Design), Chipie Junior (Sarl, Devenue Signolles (SA)) c. Videosystem (SA), Me. Bouychou (Denis, Pour la Ste Medialab), Me. Bouychou (Denis, Pour la Ste Videosystem), Medialab (SA) (PIBD, 2000, S. 696, s. III-190). Karardan ilgili gördüğümüz bir kısmı alıntılalım:

"Or considérant qu'en l'espèce l'intitulé "communications" est par trop vague et imprécis ; que l'emploi du seul terme "communications" ne permet pas de délimiter le contenu du service de façon précise et certaine et ne différencie pas les services protégés des autres, la multitude et à la diversité des moyens techniques de communication en faisant une catégorie trop large pour que les tiers puissent identifier le contenu du service protégé ; Que l'intention du déposant est sans incidence et que les appelantes sont par ailleurs mal fondées à se prévaloir de la similarité qui existerait entre les services de communication par télématique d'une part, et les services de production de programmes audiovisuels et séries télévisées d'autre part, dès lors qu'il ne faut pas confondre l'objet du droit et l'étendue de la protection conférée au droit ; qu'en vertu du principe de spécialité, le droit sur la marque porte sur le signe dans son application aux objets ou services déterminés dans l'acte de dépôt et ne s'étend pas aux objets ou services similaires..." Karara ilişkin bir diğer değerlendirme için bkz. **Schahl/Bresson**, s. 825. Benzer yönde bir diğer karar için bkz. CA Paris, 2 Nisan 1990, Office Méditerranéen de Brevets d'Invention, Cabinet Hautier c. Directeur de l'INPI

cel tarihli bir diğer kararında markanın tescilli olduğu mal veya hizmetlerin açık ve kesin olup olmadığı hususunu incelemeye tabi tutmuştur⁷⁶.

Değinmek istediğimiz bir diğer husus da şudur: Yukarıda izah ettiğimiz üzere tescil aşamasında mal veya hizmetlerin geniş ve muğlak ifadelerden arındırılmasının idari denetimi öngörülmüş iken; tescilli olan bir marka açısından böyle bir denetim mekanizması öngörülmemiş olması düşünülemez⁷⁷. Marka başvurusu açısından yapılan bir denetimin, tescilli marka açısından “evleviyetle” yapılabilmesi gerekir. SMK m. 4 hükmü, bu imkânı sınırlarında barındırmaktadır.

Bütün bu izahat bağlamında, Adalet Divanı'nın Tüzük m. 7.1.a hükmünün sadece “işaret”in açık ve kesinliği üzerinde inceleme yapılması gerektiği yönündeki tespitinin yerinde olmadığı kanaatindeyiz. İşaret her ne kadar açık ve kesin olsa bile, işaretin kullanılacağı mal veya hizmetlerin

tespitindeki problem, o işaretin “marka olarak” mütalaa edilmesini engellemelidir^{78,79}.

Hülasa, markanın tescili ile sahibine inhisari bir hak bahşedildiğinden, üçüncü kişilerin, marka hakkı sahibine sağlanan korumanın konusu ve kapsamında emin olması şarttır. Dolayısıyla, sadece marka olarak tescil edilen işaretin değil bu markanın tescilli olduğu mal veya hizmetlerin de açık ve kesin olması gerekmektedir. Nasıl üçüncü kişilerin sicilde gösterilen işareti açık ve kesin olarak anlaması önem arz ediyorsa, bu işaretin tescilli olduğu mal veya hizmetlerin de açık ve kesin olarak anlaşılıyor olması önem arz etmektedir. Bu husus ise, SMK m. 4 hükmünün sınırları içerisinde ikamet etmektedir.

(PIBD, 1990, S. 479, s. III-368). Buna karşın, böyle bir durumun hükümsüzlük sebebi olamayacağına hükmedildiği bir karar için bkz. TGI Paris, 15 Kasım 2006, Moulages Plastiques du Midi SA c. Habitat France SA et al. (Martin, § 4, dn. 27'den naklen).

⁷⁶ CA Paris, 27 Ocak 2017, Comptoir des Cottonniers SAS c. Solitex SARL (PIBD, 2017, S. 1074, s. III-481). Benzer Fransız mahkeme kararları için bkz. Martin, § 4, 5.

⁷⁷ Nitekim marka başvurusuna konu işaretin, yani markanın konusunun, sicilde açık ve kesin olarak gösterilmesini temine hizmet eden SMKY m. 7 hükmü mevcutken, marka olarak tescil edilen işaretin açık ve kesin olarak sicilde gösterilmemiş olması halinin SMK m. 5.1.a hükmü uyarınca denetimi ve markanın bu sebeple hükümsüz kılınması mümkündür. SMKY m. 9 hükmüne paralel düzenleme içeren, SMKY'nin 7'nci maddesinin 8 ve 9'uncu fıkraları şu şekildedir: “(8) Kurum, sunulan gösterimin yeterince açık, kesin ve anlaşılır olmadığına kanaat getirirse veya gerekli gördüğü hallerde başvuru konusu işarete ilişkin her türlü bilgi, belge ve açıklama talep edebilir. (9) Sunulan gösterimin bu maddede belirtilen şartları taşımaması veya başvuruya ilişkin olarak Kuruma sunulan bilgi, gösterim ve açıklamalar arasında bir uyumsuzluk olduğunun tespit edilmesi halinde başvuru sahibine eksiklikleri gidermesi için iki aylık süre verilir. Bu durumda başvuru tarihi, eksiklikleri gideren bilgi veya belgelerin Kurumca alındığı tarih, saat ve dakika itibarıyla kesinleşir. Bu süre içinde eksikliklerin giderilmemesi halinde başvuru işleminden kaldırılır.”

⁷⁸ Von Bomhard/Mühlendahl, § 7.4.

⁷⁹ Avrupa Birliği Genel Mahkemesi'nin *El Corte Inglés, SA v OHIM, Groupe Chez Gerard Restaurants Ltd* kararına kısaca değinmek yerinde olacaktır. Karara konu olayda, Groupe Chez Gerard Restaurants Ltd, Club Gourmet markasını 16, 21, 29, 30, 32 ve 33. Nis sınıflarında tescil ettirmek için başvuruda bulunuyor. El Corte Inglés, SA marka başvurusuna önceki tarihli markasını gerekçe göstererek itiraz ediyor. Ancak itiraza gerekçe gösterilen markanın tescilli olduğu mal veya hizmet listesi şu şekildedir:

“[class 35] An advertising sentence. It will be applied to the products covered by the trade marks Nos 1013156 (Class 29), 1013157 (Class 30) and 1815538 (Class 31), 1815539 (Class 32), 1013158 (Class 33), 1815547 (Class 42) “El Corte Inglés” (figurative).”

Görüleceği üzere, markanın tescil edildiği mal veya hizmetler başka markaların kapsadığı mal veya hizmetlere atıf yapılmak suretiyle saptanmıştır. Halli gereken husus ise, bu markanın tescilli olduğu mal veya hizmetlerin tespitidir. Avrupa Birliği Genel Mahkemesi, yukarıda belirtilen ifadelerden yola çıkarak markanın kapsadığı mal veya hizmetlerin anlaşılmasının mümkün olmadığı; tescil edilecek mal veya hizmetlerin açık ve kesin surette anlaşılabilir şekilde belirtilmesi gerektiğini ifade ederek, iki markanın kıyaslanmasının mümkün olmadığı sonucuna varmıştır. Bu karar şu açıdan önemlidir: Marka ancak tescilli olduğu mal veya hizmetler bağlamında korunabilir ve esas fonksiyonlarını yerine getirebilir; bir işaretin marka olabilmesi için kullanılacağı mal veya hizmetlerin seçilmesi gerekir. Bu seçim alelade bir seçim olmamalı, mal veya hizmetler, üçüncü kişilere korumanın kapsamını açık, kesin ve anlaşılır şekilde gösterecek nitelikte saptanmalıdır. Karara ilişkin değerlendirme için bkz. INTA (2014) ‘Description of Mark, Specification of Goods and Services and Seniority’, TMR, Vol. 104, No. 2, s. 465-480.

Sonuç olarak, işaretin SMK m. 4 anlamında marka olabilmesi için, tescilli talep edilen mal veya hizmetlerin açık ve kesin olması gerektiği; buna aykırılığın SMK m. 5.1.a anlamında bir hükümsüzlük sebebi teşkil edeceği kanaatindeyiz.

C. KARARIN ELEŞTİRİSİ VE ETKİSİ

Adalet Divanı, çalışmamıza konu Sky-Skykick kararında, markanın tescilli olduğu mal veya hizmetlerin açık ve kesin olmamasının, bir hükümsüzlük sebebi olamayacağına karar vermiştir. Zira Adalet Divanı'na göre, markanın tescilli olduğu mal veya hizmetlerin marka başvurusu aşamasında incelenmesi gerekir; ancak bir kere tescil edildikten sonra bunlara dayalı olarak markanın hükümsüz kılınması mümkün değildir.

Bu bağlamda, hükümsüzlük sebeplerini son derece dar bir şekilde yorumlama yoluna giden Adalet Divanı, markanın kullanılmaması halinde iptal edildiğinden bahisle, markanın sadece kullanıldığı mal veya hizmetler açısından korunduğu ve ayrıca mal veya hizmetlerin geniş veya muğlak olmasının “*bir problem teşkil etmeyeceği*” tespitine yer vermiştir⁸⁰. Ancak bu tespit yerinde olmadığı gibi; markanın kullanmama sebebiyle iptal edilebiliyor olması, mal veya hizmet listelerinde geniş ve muğlak terimlerin kullanılmasını korumayı da

gerektirmez. Zira, tescilli bir markanın kullanmama sebebiyle iptaline karar verilebilmesi için en az beş yıldır tescilli olması gerekmektedir. Bu beş yıllık süre içerisinde, markanın tescilli olduğu tüm mal veya hizmetler (ve benzerleri) bakımından korunduğu şüphesizdir. Kaldı ki, 5 yıllık süre geçtikten sonra markanın kullanılmadığı mal veya hizmetler bakımından iptal edilebiliyor olması, markanın bu mal veya hizmetler bakımından korunmadığı sonucunu da doğrudan doğurmaz⁸¹. Gerçekten de, marka iptal edilene kadar tescilli olduğu tüm mal veya hizmetler bakımından -kullanmama def'i istisnası hariç- korunmaktadır. Buna ek olarak, markasını uzun bir süredir kullanmayan kişinin aynı markayı ufak değişikliklerle tescil ettirmesi durumunda ne olacaktır? Üçüncü kişiler, bu markaya yönelik olarak kullanmama def'inden faydalanamayacaktır; zira marka beş yıldır tescilli değildir. Ancak ve ancak, bu markanın kötüniyetli tescil sebebiyle hükümsüz kılınması mümkündür ki, marka “*hükümsüz kılınana kadar tescilli olduğu bütün mal veya hizmetlerde*” korunmaya devam edecektir. Dolayısıyla, markanın kullanılmadığı mal veya hizmetler yönünden iptal edilebiliyor olması, markanın tescilli olduğu mal veya hizmetlerin geniş olmasının yaratacağı olumsuzluğu ortadan kaldırmadığı gibi *daha şeffaf* bir marka siciline olan ihtiyacı da tatmin etmekten bir hayli uzaktır⁸².

Son olarak Adalet Divanı'nın bu kararının, mevcut tescilli markaları muhafaza etmek yönünde

⁸⁰ Martin ise bu duruma ek olarak, açık ve kesin olmayan terimlerin benzerlik incelemesinde dikkate alınmaması ve bu tip terimleri içeren markaların üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesi suretiyle açık ve kesin olmayan terimleri içeren marka tescillerinin korunmadığını ifade etmektedir (**Martin**, § 5 ve oradan anılan Fransız mahkeme kararları). Kanaatimizce, böyle dolambaçlı bir yaptırım ortaya çıkarılarak markanın tescilli olduğu mal veya hizmetlerin açık ve kesin olmamasının marka ekosisteminde ortaya çıkardığı olumsuzlukların önüne geçmek mümkün değildir. Söz gelimi, sicilde açık ve kesin olmayan ibarelerin muhafaza edildiği bir marka sebebiyle potansiyel girişimciler yatırım yapmaktan, pazara girmekten cayabilecektir. Bu olumsuzluğun engellenmesi ancak söz konusu ibarelerin sicilden terkinin ile mümkündür. Açılacak bir marka tecavüzü ve hükümsüzlüğü davasında söz konusu açık ve kesin olmayan ibarelere dayalı hak iddia edilemeyecek olması, söz konusu ibarelerin hala sicilde görünür olmasının yarattığı *a priori* olumsuz etkiyi ortadan kaldırmamaktadır.

⁸¹ Bu meyanda verilmiş güncel tarihli bir karar için bkz. Yargıtay 11. HD, T. 20.01.2020, E. 2019/2475, K. 2020/567 (<https://karararama.yargitay.gov.tr/> s.e.t. 10 Ocak 2021). Benzer yönde bir diğer karar için bkz. Yargıtay 11. HD, T. 26.11.2001, E. 2001/6361, K. 2001/9286 sayılı kararı (**Karan/Kılıç**, s. 323-324).

⁸² Opinion, C-371/18, para. 70. Nitekim Burrell bu hususu şöyle ifade eder: “*In the period between a mark being entered on to the register and it being removed at the conclusion of cancellation proceedings, it will be capable of generating false positive results that will shape the decisions of parties searching the register*” (**Burrell**, Robert (2007) ‘Trade Mark Bureaucracies’, The University of Queensland, TC Beirne School of Law Legal Studies Research Paper Series, Research Paper No. 07-25, <<https://ssrn.com/abstract=1027504>> s.e.t. 12 Ocak 2021, s. 17.

bir sonucu olduğu rahatlıkla söylenebilir. Zira, aksi halde, mevcut tescilli markaların birçoğunun bu sebeple hükümsüz kılınmasının yolu açılacak ve tabir caizse, marka ekosisteminde bir infial oluşacaktı. Ancak, yukarıda ifade ettiğimiz üzere, markanın tescilli olduğu mal veya hizmetlerin yalnızca başvuru aşamasında idari otoritelerin denetimine tabi bir husus olarak kabul edilmesi, marka hukuku sisteminin işlerliğini zedeleyecek ve rekabet piyasasını, ilgili tüm aktörleri olumsuz etkileyerek “*marka feodalleri*”nin⁸³ oluşması sonucunu doğuracaktır. Markanın kullanılmadığı mal veya hizmetler sebebiyle iptal edilebiliyor olması ise mal veya hizmetlerin açık ve kesin olmamasının yarattığı sorunları gidermekte yetersiz bir enstrümandır.

V. SONUÇ

Marka olarak tescil edilen işaret, soyut olarak korunmaz; yalnızca tescili talep edilen mal veya hizmetler bakımından korunur. Diğer bir deyişle marka hakkının kapsamını, markanın tescilli olduğu mal veya hizmetler belirlemektedir.

Marka hakkı, mutlak-inhisari bir hak olduğundan, hak ve işlem güvenliğinin temini noktasında üçüncü kişilerin, hakkın konusu ve kapsamı açısından yeterli bilgiye ulaşabilir olması gerekmektedir. Aksi halde, üçüncü kişilerin hareket alanı kabul edilemez bir şekilde sınırlanacaktır. Bu sebeple, gerek marka olarak tescili talep edilen işaretin gerek tescili talep edilen mal veya hizmetlerin açık ve kesin bir şekilde sicilde gösterilebilir olması şarttır.

Mal veya hizmetler belirlenirken kullanılan, geniş veya muğlak terimlerin mevcudiyeti başvuru aşamasında TÜRK PATENT tarafından resen incelenmektedir. Buna karşın, geniş ve muğlak ifadeleri içeren mal veya hizmetleri barındıran marka başvurularının, TÜRK PATENT incelemesinden geçerek tescil edilmeleri halinde, nasıl hareket edileceği çözüme muhtaç bir meseledir.

Kanaatimizce, mal veya hizmetlerin açık ve kesin olmaması, markanın kamusal boyutu ve işaretlemlerin sınırları belirsiz bir şekilde topluma kapatılmaması gerekliliği karşısında, işaretin SMK m. 5.1.a atfıyla SMK m. 4 anlamında “*marka olabilirliği*” zedelemektedir. Her ne kadar, SMK m.4’te mal veya hizmetlerin açık ve kesin olması gerektiği “*açıkça*” zikredilmiyorsa da, hükmün amacı ve marka hukukunun kamusal boyutu, marka hakkının konusu yanında kapsamının da açık ve kesin olması zaruretini beraberinde getirir. Hükümde geçen “*marka, bir teşebbüsün mal veya hizmetlerini diğer teşebbüslerin mal veya hizmetlerinden...*” ifadesi, mal veya hizmetlerin belirli, açık ve kesin olması hususunu içermektedir.

Bununla birlikte, mal veya hizmetler için kullanılan ifadelerin açık ve kesin olup olmadığının nasıl tespit edileceği, ifadelerin açık ve kesin olmadığı tespit edildiği takdirde ifadenin sınırlandırılarak/veya açıklanması talep edilerek kısmi hükümsüzlük kararı verilebilip verilemeyeceği, bu meyanda kılavuz bir uygulama mevcut olup olmadığı, bu çalışmanın ötesinde cevaplanması gereken sorular olarak gün yüzüne çıkmaktadır.

⁸³ Kavram için bkz. Koçak, s. 305.

KAYNAKÇA

- Akın Mengeni**, Özge (2012) ‘Topluluk Markası’ (Doktora), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Battal**, Ahmet (2009) ‘Tanınmış Marka Pratiği Hakkında Düşünceler’, *BATİDER*, C. 45, S. 4, s. 255-274.
- Beyens**, Alice (2020) ‘SKY: la CJUE Interprète Stric-tement les Motifs Absolus de Nullité d'une Marque’, *Dalloz Actualité*, <<https://www.dalloz.fr/documentation/Document?id=ACTU0199514>> s.e.t. 10 Ocak 2021.
- Blakely**, Timothy W. (2000) ‘Beyond The International Harmonization of Trademark Law: The Community Trade Mark as a Model of Unitary Transnational Trademark Protection’, *University of Pennsylvania Law Review*, Vol. 149, No. 1, s. 309-354.
- Burrell**, Robert (2007) ‘Trade Mark Bureaucracies’, The University of Queensland, TC Beirne School of Law Legal Studies Research Paper Series, Research Paper No. 07-25, <<https://ssrn.com/abstract=1027504>> s.e.t. 12 Ocak 2021, s. 1-50.
- Casinader**, Simon / **Lavery**, Niall J. (2020) ‘We Ha-ve A Decision In The Sky V. Skykick Case And The Long-awaited CJEU's Decision Is Good News For Brand Owners!’, *Newstex Blogs National Law Review*, <<https://www.natlawreview.com/article/we-have-decision-sky-v-skykick-case-and-long-awaited-cjeu-s-decision-good-news-brand>> s.e.t. 10 Ocak 2021.
- Chatry**, Sylvian (2020) ‘Désignation Imprécise et Large de Produits et Services dans une Demande de Marque’, *LEPI*, No. 113b8, s. 1.
- Cherpillod**, Ivan (2007) *Le Droit Suisse des Marques*, CEDIDAC, Lozan.
- Çolak**, Uğur (2018) *Türk Marka Hukuku*, 4. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- Dessemontet**, François (2000) *La Propriété Intellectuelle*, CEDIDAC, Lozan.
- Durrande**, Sylviane (2003) ‘Droit des Marques’, *Recueil Dalloz*, No. 2, s. 125-133.
- Gardiner**, SJ (1977) ‘Trade Mark Classification and Goods or Service Specification in South Africa’, *Comparative and International Law Journal of Southern Africa*, Vol. 10, No. 2, s. 179-190.
- Hitchens**, Ben / **Andreottola**, Paolo (2020) ‘A Kicking for Sky? EU Court Issues Long-awaited Judgment in Sky v. SkyKick: Decision is Good News for Trade Mark Owners’, *Locke Lord Quick Study*, <<https://www.lockelord.com/newsandevents/publications/2020/02/sky-v-skykick>> s.e.t. 10 Ocak 2021, s. 1-3.
- INTA** (2014) ‘Description of Mark, Specification of Goods and Services and Seniority’, *TMR*, Vol. 104, No. 2, s. 465-480.
- Johnson**, Phillip (2018) ‘So Precisely What Will You Use Your Trade Mark for? Bad Faith and Clarity in Trade Mark’, *ICC*, No. 49, s. 940-970.
- Karan**, Hakan/ **Kılıç**, Mehmet (2004) *Markaların Korunması 556 sayılı KHK Şerhi ve İlgili Mevzuat*, Turhan Kitabevi, Ankara.
- Kaya**, Arslan (2006) *Marka Hukuku*, Arıkan Yayınları, İstanbul.
- Koçak**, Mahmut Arif (2020) ‘Sınai Mülkiyet Kanunu’nun 155. Maddesi Karşısında Marka Tescili Üzerine Düşünceler’, *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S. 2019/2, s. 293-310.
- Martin**, Cécile (2020) ‘Manque de Clarté et de Précision dans la Désignation des Produits et des Services: un Motif de Nullité de la Marque?’, *PIBD*, No. 1139, s. II-1.
- Özcan**, Mehmet (2002) *Avrupa Birliğinde Fikri ve Sınai Haklar*, Nobel Yayıncılık, Ankara.

Paslı, Ali (2018) Marka Hukukunda Ürün Benzerliği, Vedat Kitapçılık, İstanbul.

Paslı, Ali (2014) Uluslararası Antlaşmaların Türk Marka Hukukunun Esasına İlişkin Etkileri, Vedat Kitapçılık, İstanbul.

Pekdinçer, Tamer/ **Giray**, Eda/ **Baş**, Kadir (2017) Gerekeçeli, Notlu ve İçtihatlı 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu ve İlgili Mevzuat, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.

Poore, Alasdair (2020) ‘Sky v Skykick – any Clearer?’, CIPA, s. 18-22.

Prime, Terence (2000) European Intellectual Property Law, Dartmouth Pub Co., United Kingdom.

Schahl, Eric/ **Bresson**, Jean-Philippe (2003) ‘La Necessité de Mettre à Jour le Libellé des Marques’, Recueil Dalloz, s. 824-829.

Schovsbo, Jean (2018) ‘Mark My Words’- Trademarks and Fundamental Rights in the EU’, UCILR, Vol. 8, No. 3, s. 555-581.

Sekmen, Orhan (2013) Markanın Hükümsüzlüğü ve Hukuki Sonuçları, Bilge Yayınevi, Ankara.

Suluk, Cahit / **Dumlupınar**, Balçık (2018), Fikri Mülkiyet Hukuku Mevzuatı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Şehirali Çelik, Feyzan Hayal (2018) ‘Sınai Mülkiyet Hakkının Tescilinin Anlamı Üzerine - SMK m. 155 Vesilesiyle Bir İnceleme-’, BATİDER, C. 34, S. 2, s. 33-90.

Uzunallı, Sevilay (2019) Marka Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara.

Ülgen, Hüseyin/ **Helvacı**, Mehmet/ **Kaya**, Arslan/ **Nomer Ertan**, Füsün (2019) Ticari İşletme Hukuku, 6. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul.

Von Bomhard, Verena/ **Mühlendahl**, Alexander von (2018) Concise European Trademark Law, Kluwer Law International, Alphen aan den Rijn.

Von Kapff, Philipp, ‘Fundamental Rights in the Practice of the European Trade Mark and Designs Office (OHIM)’; Geiger, Christophe (Editör) (2016) Research Handbook on Human Rights and Intellectual Property, Edward Elgar Publishing, Cheltenham, s. 273-310.

Yasaman, Hamdi/ **Altay**, Anlam/ **Ayoğlu**, Tolga/ **Yusufoğlu**, Fülürya/ **Yüksel**, Sinan (2004) Marka Hukuku: 556 sayılı KHK Şerhi, Vedat Kitapçılık, İstanbul.

Etik Beyanı: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde etik kurallara uyulduğunu yazar beyan etmektedir. Aksi bir durumun tespiti halinde Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi (TFM) hiçbir sorumluluğu kabul etmemektedir. Sorumluluk, çalışmanın yazarına aittir.

Katkı Oranı Beyanı: Söz konusu çalışmanın hazırlanması ve yazımı aşamasında yazarın katkı oranı %100'dür.

Varsa Destek ve Teşekkür Beyanı: Yoktur.

Çatışma Beyanı: Yoktur.

Ethics Statement: *The author declares that ethical rules are followed in all preparation processes of this study. In case of detection of a contrary situation, TFM does not have any responsibility and all responsibility belongs to the author of the study.*

Contributions Statement: *Author has contributed 100% into preparing and writing this study.*

Statement for Support and Appreciation If Any: *None.*

Statement for Conflict of Interest: *None.*